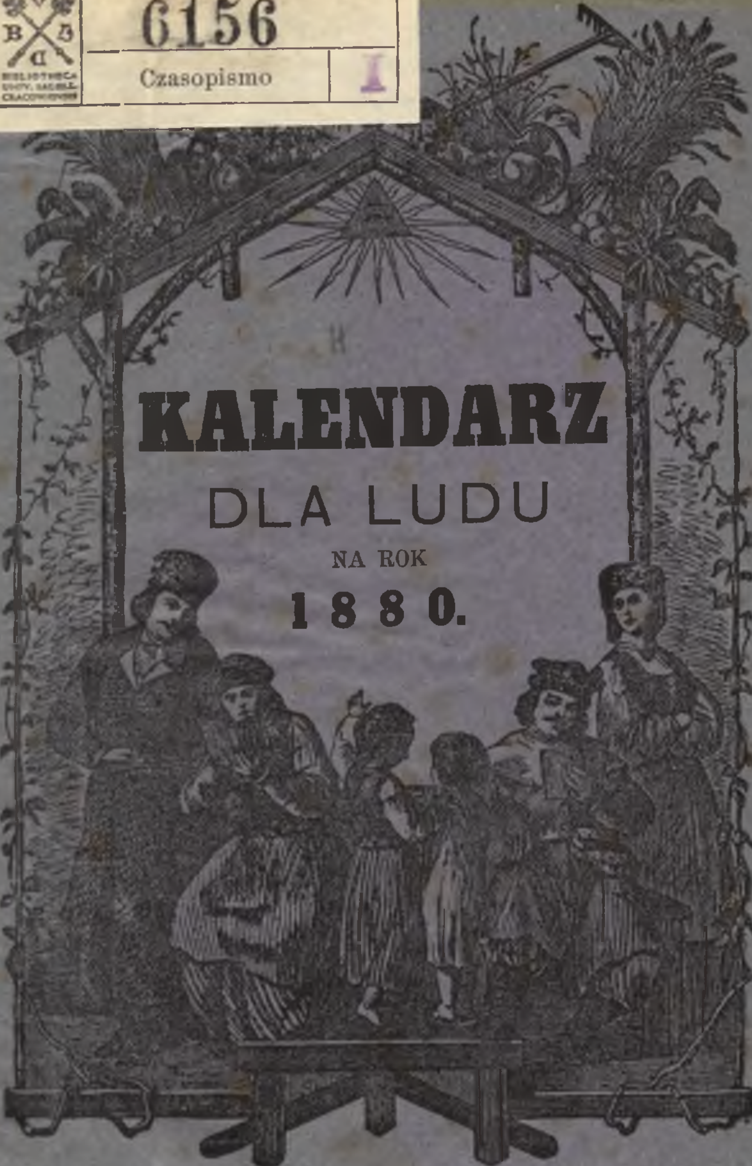

KALENDARZ
DLA LUDU
NA ROK
1880.

Cena **18** cent.

Nakładem H. Nowoleckiéj. — W drukarni W. Korneckiego.

NAKŁADEM WYDAWNICTWA CZYTELNI LUDOWEJ.

KALENDARZ

DLA LUDU

NA ROK PRZESTĘPNY

1880

mający dni 366

układu

A. NOWOLECKIEGO.

Rok wydania dwunasty.

W KRAKOWIE.
W DRUKARNI W. KORNECKIEGO.
NAKŁADEM H. NOWOLECKIEJ.
1879.

Kaplica Zygmuntowska na Wawelu w Krakowie.

PANUJĄCY PLANETA.

Panującym planetą na rok 1880 jest księżyc. Syderyczny obieg jego wynosi 27 dni, 7 godzin i 43 minut, synodyczny zaś czyli czas potrzebny na odbycie wszystkich lunacyj, 29 dni, 12 godzin i 44 minut. Podług tego ostatniego okresu narody, które rachują podług lat księżycowych, regulują swoje miesiące. Obrót księżyca około ziemi odbywa się po elipsie, której połowa wielkiej osi ma 60·3 średnicy ziemi czyli 51.805 mil geograficznych. Kierunek tego obrotu jest w naszym systemie słonecznym bardzo charakterystycznym, mianowicie od wschodu na zachód. Księżyc nie oddala się nigdy daleko od ekliptyki, przebiega on w czasie swojego obrotu około ziemi wszystkie 12 znaków zodjakalnych, ponieważ dziennie więcej niż o 13 stopni naprzód się posuwa; staje przeto co 2 lub 3 dni w innym znaku zodjakalnym. Obieg ten księżyca bywa w niektórych kalendarzach na każdy dzień podawany. Oprócz obrotu około ziemi odbywa księżyc obrót około swojej osi, a że obrót ten trwa właśnie tak długo jak obrót około ziemi, przeto jedna strona księżyca nigdy nie jest dla nas widzialną, tak, że z płaszczyzny księżyca znamy tylko $^6/_{10}$, podczas gdy $^4/_{10}$ są nam zupełnie nieznane. Średnica księżyca wynosi 469 mil geograficznych.

Ferie sądowe: Wszystkie niedziele i święta, od Bożego Narodzenia aż do drugiego święta Wielkiejnocy, trzy dni ostatków, i przez cały tydzień oktawy Bożego Ciała.

Dnie, w których bale publiczne są zabronione: Czwartek, piątek i sobota wielkiego tygodnia, w dzień Bożego Ciała, 24 i 25 grudnia, jakoteż w pierwsze święto Wielkiejnocy i Zielonych Świątek. Inne publiczne zabawy jak koncerta, zabawy tańcujące i produkcye muzyczne wzbronione są: w trzy ostatnie dnie wielkiego tygodnia i 24 grudnia.

Przedstawienia teatralne są zabronione: w trzy ostatnie dnie wielkiego tygodnia, w dzień Bożego Ciała i 24 grudnia. W pierwsze święto Wielkiejnocy, Zielonych świątek i Bożego Narodzenia mogą odbywać się przedstawienia teatralne jedynie na cele dobroczynne i to za pozwoleniem politycznych władz miejscowych.

ŚWIĘTA RUCHOME.

ŚWIĘTA RZYMSKIE:		
Niedziela Starozapustna	25	Stycznia
„ Mięsopustna .	1	Lutego
„ Zapustna . .	8	Lutego
Popielec	11	Lutego
Wielkanoc	28	Marca
Zwiastowanie NMP. .	5	Kwietn.
Wniebowstąp. Pańskie	6	Maja
Zielone Świątki . . .	16	Maja
Niedziela ś Trójcy .	23	Maja
Boże Ciało	27	Maja
Niedziela 1 Adwentowa	28	Listopad.

ŚWIĘTA GRECKO-KATOLICKIE		
Nedila Miąsopustna . .	7	Januarij
„ Starozapustna .	14	Fewrua.
Woskresenje Chryst. .	2	Mart
Wozneszenije Hosp. .	10	Aprilij
Soszestwo S. Ducha .	20	Maj
Torżestwo Bożią Tiła .	1	Maj
Nedila Adwentu . . .	12	Oktowr.

SUCHE DNI: w Lutym 18, 20, 21; w Maju 19, 21, 22; we Wrześniu 15, 17, 18; w Grudniu 15, 17, 18.

DNI KRZYŻOWE: na św. Marka 25 Kwietnia; w Maju 3, 4, 5.

Małżeństwa zawierane być mogą:

Od 7 Stycznia do 10 Lutego, i od 5 Kwietnia do 27 Listopada.

Cztery pory roku:

Wiosna rozpoczyna się 21 Marca. — Lato 21 Czerwca. — Jesień 22 Września. — Zima 22 Grudnia.

Od Bożego Narodzenia do Środy popielcowej jest 48 dni czyli (6 tygodni i 6 dni) 7 tygodni. Długość Mięsopustu od 3 Króli do Popielca 26 dni czyli 3 tygodnie i 5 dni. Początek Wielkiego Postu 11 Lutego, koniec 27 Marca, długość 46 dni. Niedziel karnawałowych 5, niedziel po 3 królach 2, po Zielonych Świątkach 27.

Zaćmienia w roku 1880.

W roku 1880 przypadają 4 zaćmienia słońca i dwa zaćmienia księżyca, z których jednak tylko jedno zaćmienie księżycowe w zupełności, i jedno zaćmienie słoneczne w maleńkiéj części u nas spostrzeżonemi być mogą.

Pierwsze zaćmienie słoneczne w całości przypadnie dla dalekich krajów już dnia 11 Stycznia, u nas niewidzialne. Księżyc zaćmi się dla innych krajów dnia 22 Czerwca, lecz u nas nie będzie widzialne. Zaćmienie trzecie z porządku a drugie słoneczne obrączkowe (annularis) przypadnie 7 Lipca, u nas niewidzialne; czwarte z porządku a trzecie słoneczne, cząstkowe, dnia 2 Grudnia, także niewidzialne. Dopiero piąte z porządku a drugie księżycowe zaćmienie całkowite, będzie u nas widziane dnia 16 Grudnia zaraz po zachodzie słońca; księżyc zaćmi się cały o godzinie 5 minucie 43 pod wieczór, a zajaśnieje dopiero za godzinę tj. o godzinie 6, minut 53 wieczorem. Ostatnie zaćmienie słoneczne przypadnie 31 grudnia przy samym zachodzie słońca, i w maleńkiej cząstce będzie mogło u nas być spostrzeżonem.

STYCZEŃ ma dni 31. DEKEMWRIJ. Januarius.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
1 C.	**Nowy Rok**. Almacha m.	Mieczysław	20 Ihnatia jep.
2 P.	Makarego i Martynina	Strzeżysław	21 **4 Adw.** Jołiany
3 S.	Daniela i Genowefy p.	Włastymiła	22 Anastazya mucz.

Ew. u ś. Mat. w r. 2. O ucieczce P. Jezusa do Egiptu.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
4 N.	**po N R.** Grzegorza i Tytusa	Dobromir	23 Mucz. 10 w Kryti
5 P.	Emiliana i Telesf.	Włastyhor	24 *Wig.* do Rozdest.
6 W.	**Trzech Król**. Mel. Bal. Kas.	Bojomir	25 **Rozdest Chryst.**
7 S.	Juliana i Lucyna	Swiętosław	26 **Sobor P. Bohor.**
8 C.	Maksyma i Seweryna	Mścisław	27 **Stefana mucz.**
9 P.	Marcyanny p. m	Władymira	28 **1 po Rozd**. 2000 m.
10 S.	Wilhelma i Jana Dobrego	Dobrosław	29 SS. Młodence

Ew. u ś. Łuk. w r. 2. O Chrystusie w 12 latach.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
11 N.	**1 po 3 Kr.** Higiniusza pap.	Krzesimir	30 Anysi mucz.
12 P.	Honoraty p.	Czesława	31 Melanyi prep.
13 W.	Godfryda wyz. i Weroniki	Bogomir	1 **Janwar. Obr. Hosp.**
14 S.	Feliksa m. i Hilarego	Radogost	2 Sylwestra pap.
15 C.	Pawła 1go pustelnika	Domosław	3 Małachya proroka
16 P.	Marcela pap. i Honorata	Włodzimirz	4 Sobor 70 apost.
17 S.	Antoniego op. i Sulpic.	Rościsław	5 *Wig.* do Bohojaw.

Ew. u ś Jana w r. 2 O godach w Kanie Galilejskiéj.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
18 N.	**2 po 3 Kr.** *Imienia Jezus.*	Jaropełk	6 **Bohojawlenje**
19 P.	Marcyusza i Germanika	Ratymir	7 Sob. s. Jewt.
20 W.	Fabiana i Sebastyana m.	Sebestyan	8 Heorhya prepod.
21 S.	Agnieszki p. m.	Jarosława	9 Połyjewtka mucz.
22 C.	Wincentego i Anastazego	Witysław	10 Hrohyra jepisk.
23 P.	Zaśl. NMP. i Jana jałmużn.	Wrocisław	11 Fteodosya prepow.
24 S.	Tymoteusza b. i Felicyana	Chwalibóg	12 Tatyanny mucz.

Ew. u ś. Mat. w r. 20. O robotnikach w winnicy Pańskiéj.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
25 N.	**Starozapustna**. S. Pawła ap	Miłosz	13 **1 po B.** Jeremyła m.
26 P.	Polikarpa i Matyldy	Skarbimir	14 SS. Otec w Symi
27 W.	Jana Złotoustego bisk. w.	Przybysław	15 Pawła Ftywesk.
28 S.	Karola W. i Walerego	Radomir	16 Petra Wel.
29 C.	Franciszka Salez. i Sabiny	Zdzisław	17 Antonia Welyk.
30 P.	Hiacynty i Martyny p. m.	Dobrogniewa	18 Aftanasia i Kyrył.
31 S.	Ludwiki Albert., Piotra z N.	Spitogniew	19 Makarya prep.

LUNACYE.

☾ Os. kw. d. 5 g. 8 m. 8 rano, wielkie śniegi i silne mrozy trwające do pierwszéj kwadry. 🌑 Nów d. 11 g. 11 m. 59 w nocy. ☽ P. kw. d. 19 g. 8 rano, wiatry mroźne następnie odwilż. 🌕 Pełnia d. 27 g. 11 m. 32 rano, zupełełna odwilż i deszcz.

Wschód słońca			Zachód		Dług. dnia		Wschód słońca			Zachód		Dług. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.
5	8	6	4	7	8	1	20	7	55	4	29	8	34
10	8	3	4	13	8	19	25	7	49	4	35	8	46
15	8	—	4	20	8	20	39	7	43	4	43	9	—

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.
14 Szebat 5640 1.

LUTY ma dni 29. **JANUARIJ.** Februarius.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
Ew. u ś. Łuk. w r. 8. O podobieństwie nasienia na roli.			
1 N.	**Mięsopustna**, Ignacego	Zegota	20 **2 po B** Jeuftymya
2 P.	**NMP. Gromnicznéj**	Miłosław	21 Maxyma prepod.
3 W.	Błażeja biskupa m.	Błażej	22 Tymoftea apost.
4 S.	Weroniki p., Joanny i Jęd.	Witosława	23 Kłymenta jepis.
5 C.	Agaty panny męcz.	Dobrochna	24 Xenyi prepod.
6 P.	Doroty panny męcz.	Bohdana	25 Hryhorya Boch.
7 S.	Romualda op. wyz.	Sulisław bł.	26 Xenofontia prep.
Ew. u ś. Łuk. w r. 18. P. Jezus leczy ślepego przy drodze.			
8 N.	**Zapustna**. Jana i Martyny	Gniewomir	27 **3 po B.** Joana Złot.
9 P.	Aleksandra i Apollonii mm.	Gorysława	28 Jefrema prepod
10 W.	Sylwana i Scholastyki	Tomił bł.	29 Ihnatia jepisk.
11 S.	*Popielec*. Hipolita i Eufroz.	Swiętochna	30 **Triech Swiatych**
12 C.	Modesta męcz. i Gaudent.	Radzyn św.	31 Kyryady i Joanny
13 P.	Juliana męcz. i Katarzyny	Jordana	1 Tryfona mucz.
14 S.	Walentego b. i Krystyny	Niemira	2 **Strytenyje Hosp.**
Ew. u ś. Mat. w roz. 4. Jezus na puszczy pości 40 dni.			
15 N.	**Wstępna**. Faustyna i Jow.	Szczęsława	3 **4 po B.** Symeona
16 P.	Porfirego m. i Julianny p.	Milady bł.	4 Isydora prepod.
17 W.	Sabina b. i Juliana m.	Swiętorad	5 Ahaftyi mucz.
18 S.	*Suchedn.* Szymona b. m.	Wielosława	6 Wukoła prepod.
19 C.	Konrada wyz. i Mansweta	Czcisława	7 Parftenya prep.
20 P.	*Suchedn.* Leona, Cherubina	Lubomiła	8 Fteodora mucz.
21 S.	*Suchedn.* Jędrzeja, Eleon.	Onosława	9 Nykofora mucz.
Ew. u św. Mat. w r. 17. O Przemienieniu Pańskiém na górze Tabor.			
22 N.	**2 Postu, Sucha**. Małgorzaty	Wrocisława	10 **5 po B.** Charałamp.
23 P.	Łazarza, Romany i Floren.	Przedzisława	11 Własija jep. mucz.
24 W.	*Wigilia.* Sergiusza męcz.	Bogusz	12 Meletija archiep.
25 S.	Macieja ap. i Wiktoryna	Sławobój	13 Martiniana prep.
26 C.	Sygfryda i Aleksandra	Mirosław	14 Auxenia prep.
27 P.	Anastazyi p. i Leonarda	Wiarosława	15 Onyssyma ap.
28 S.	Romana opata	Chwalibóg	16 Pamfyła mucz.
Ew. u ś. Łuk. w r. 11. O wyrzucaniu djabła z ludzi.			
29 N.	**3 Postu, Głucha**. Makarego	Brodzisław	17 **6 po B.** Fteodora m

LUNACYE.

☾ Os. kw. d. 3 g. 4 m. 58 popoł., śnieg i mróz. 🌑 Nów d. 10 m. 37 popoł., lekkie mrozy trwające do pierwszéj kwadry. ☽ P. kw. d. 18 g. 5 m. 5 rano, śniegi i wielkie wiatry. 🌕 Pełnia d. 26 g. 2 m. 41 rano, dnie pochmurne i zamiecie.

Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia		Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.
5	7	32	4	54	9	22	20	7	8	5	20	10	12
10	7	27	5	3	9	36	25	6	58	5	28	10	30
15	7	18	5	12	9	54	29	6	51	5	31	10	40

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.
13 Adar 1. 25 Post Estery 13
26 Purim czyli Haman 14. 27 Szusan Purim 15.

MARZEC ma dni 31. FEWRUARIJ. Martius.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
1 P.	Albina bisk. i Antoniny	Budzisława	18 Lwa Papy Rym.
2 W.	Heleny wd. ces.	Radosław	19 Archypa apost.
3 S.	Kunegundy wd. ces.	Sławomiła	20 Lwa Episk.
4 C.	Kazimierza kr. i Lucyusza	Kaźmierz św.	21 Tymoftea prep.
5 P.	Fryderyka op. i Teofila b.	Pokosław	22 SS. MM. w Jew.
6 S.	Kolety panny	Wojsław	23 Połykarpa jepis.

Ew. u ś. Jana w roz. 6. O nakarmieniu pięciu tysięcy ludzi.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
7 N.	**4 Postu, Srodop**. Tomasza	Bogowit bł.	24 **Miasopust**. Obr. H.
8 P.	Jana Bożego i Beaty	Miłogost	25 Tarasia archiep.
9 W.	Franciszki wdowy	Mścisława bł.	26 Porfyrya archiep.
10 S.	40 Męczenników i Makar.	Bożesław	27 Prokopia prep.
11 C.	Konstantego ces. i Sofron.	Ludosław	28 Wassyłya prep,
12 P.	Grzegorza pap. wyz.	Swatoszaw	29 Kafsyana Sergia
13 S.	Krystyny panny i Teodory	Niecisław	1 Jewdokij rym.

Ew. u ś. Jana w roz. 8. Żydzi chcą P. Jezusa ukamienować.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
14 N.	**5 Postu, Biała**. Zacharyasza	Bożena	2 **N. Syrop**. Fteod.
15 P.	Izabelli i Leoncyi	Długomir	3 *(Post wel.)* Jewtrop.
16 W.	Cyryjaka i Tacyjana mm.	Ojcosław	4 Herasyima prep.
17 S.	Gertrudy i Patrycyusza b.	Zbigniew	5 Konona mucz.
18 C.	Edwarda kr. mecz.	Boguchwał	6 SS. 42 Muczen.
19 P.	Józefa Oblub. NMP.	Bohdan	7 Wasyłyja Jefr.
20 S.	Eufemii i Teodozyi pp. mm.	Polemir	8 Fteofilahta epis.

Ew. u ś. Mat. w roz. 21. O tryumfalnym wjeździe P. Jez. do Jeroz.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
21 N.	**6 Postu, Kwiet**. Benedykta	Błogosław	9 **1 Wst**. SS. 40 Mucz.
22 P.	*Wielki*. Oktawiana.	Godysław	10 Kondrata mucz.
23 W.	*Wielki*. Katarzyny West.	Zbisław	11 Sofronya mucz.
24 S.	*Wielka*. Gabryela Archan.	Ludomiła	12 Fteofana prep.
25 C.	*Wielki*. Ireneusza b. m.	Więczysław	13 Nikyfora patrz.
26 P.	*Wielki*. Teodora i Ludgier.	Świętobój	14 Wenedykta prep.
27 S.	*Wielka* Jana pust. Ruperta	Bohdar bł.	15 Ahapia mucz.

Ew. u ś. Marka w roz. 20. O zmartwychwstaniu Pańskiém.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
28 N.	**Wielka, Zmartwych P**. Syxta	Krzesław	16 **2 Post**. Sawyna m.
29 P.	**Wielkanocny** Eustachego	Czcimisław	17 Alexia prepod.
30 W.	Kwiryna mecz.	Szukosław	18 Kyryłła archiep.
31 S.	Balbiny i Korneli p.	Dobromira	19 Chrysanfidarii m.

LUNACYE.

☾ Os. kw. d. 4 m. 26 rano, pierwsze dni miesiąca śniegi z przymrozkami trwające do nowiu. 🌑 Nów d. 11 g. 2 m. 7 rano, pogoda mroźna. ☽ P. kw. d. 19 g. 1 m. 56 rano, dnie pochmurne i suche z przymrozkami. 🌕 Pełnia d. 26 g. 2 m. 43 popołudniu, deszcze.

Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia		Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g	m.
5	6	43	5	43	11	—	20	6	10	6	6	11	56
10	6	32	5	50	11	18	25	5	58	6	14	12	16
15	6	20	5	58	11	38	30	5	43	6	22	12	39

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.
13 Nisan 1. 27 **Początek Wielkanocy** 15. 28 **Drugie święto Wielkanocy** 16.

KWIECIEŃ ma dni 30. MART. Aprilis.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
1 C.	Hugona b. i Teodory p.	Zbigniew	20 Prepod. Ot. w Ob.
2 P.	Franciszka z P. i Teodozyi	Sudomir	21 Jakowa prep.
3 S.	Ryszarda b. i Pankracego	Włatysław	22 Wasylija jepisk.
Ew. u ś. Jana w roz. 20. O pokazaniu się P. Jezusa Apostołom.			
4 N.	**Przewodnia**. Izydora b.	Mnożysław	23 **3 Post**. Nykona pr.
5 P.	**Zwiastowanie NMP**. Winc.	Bożywoj bł.	24 Zacharyi prep.
6 W.	Juliany, Korn. i Celestyna	Swiętobór bł.	25 **Błahow. Pres. Boh.**
7 S.	Epifaniusza, Dor. i Rufina	Przesław	26 Sobor Hawryiła
8 C.	Dyonizego b. i Klemensa	Radosław	27 Matrony mucz.
9 P.	M. Magd., Maryanny i Kons.	Dobrosława	28 Flariona prep.
10 S.	Ezechiela proroka	Gorysław	29 Marka prepod.
Ew. u ś. Jana w roz. 10. O dobrym pasterzu			
11 N.	**2 po WN**. Grobu Chryst.	Jaromir	30 **4 Post**. Joanna.
12 P.	Juliusza pap. i Damiana	Lubosław	31 Iaptya jepisk.
13 W.	Justyna męcz.	Przemysław	1 Maryi Jeh.
14 S.	Waleryjana męcz.	Myślimir	2 Tyta prepod.
15 C.	Ludwiny i Kastyldy m.	Wacław bł.	3 Nykyty prepod.
16 P.	Julii męcz.	Nosisław	4 Josyfa prepod.
17 S.	Rudolfa bisk. męcz.	Krasisław	5 Fteodula mucz.
Ew. u ś. Jana w roz. 16. O odejściu Chrystusa do Ojca.			
18 N.	**3 po WN**. Opieki ś. Józefa	Gościsław	6 **5 Post**. Jewtyhyja
19 P.	Wernera męcz. i Antonia	Włodzimierz	7 Heorhia prep.
20 W.	Agnieszki Polic.	Czesław m.	8 Irodiona apost.
21 S.	Anzelma bisk. wyzn.	Drogomił	9 Jewpsychia jep.
22 C.	Sotera, Kaja i Gabina	Strzeżymir	10 Terentia mucz.
23 P.	Wojciecha arcybisk. męcz.	Wojciech św.	11 Antypy jepisk.
24 S.	Fidelisa i Jerzego mm.	Jerzy św.	12 Wasyłya prep.
Ew. u ś. Jana w roz. 16. O przyczynach odejścia Chrystusowego.			
25 N.	**4 po WN**. Marka Ewang.	Jarosław św.	13 **6 Post**. Artemia
26 P.	Kleta i Marcela męcz.	Spytymir	14 Martyna prep.
27 W.	Anastazego i Teofila	Bogufał	15 Arystarcha ap.
28 S.	Witalisa męcz.	Żywisław	16 Ahapii mucz.
29 C.	Piotra męcz.	Sławogost	17 Symeona prep.
30 P.	Katarzyny Seneńskiej p.	Chwalisława	18 Joanna prepod.

LUNACYE.

☾ Os. kw. d. 2 g. 7 m. 32 rano, pierwsze dnie pogodne.
Nów d. 9 g. 4 m. 27 popoł., deszcze i dnie chłodne.
☽ P. kw. d. 17 g. 8 m. 34 wieczór, pogoda i dnie ciepłe.
Pełnia d. 25 m. 10 rano, pogoda się utrzymuje dalej w końcu deszcz ulewny.

Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia		Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.
5	5	34	6	22	12	58	20	5	4	6	54	13	50
10	5	23	6	39	13	16	25	4	53	7	1	14	8
15	5	13	6	47	13	34	30	4	45	7	8	14	23

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.
2 Nisan **Siódme święto Wielkanocne** 11. 3 **Koniec Wielkan.** 22.
12 Ijar 1. 29 Szkolne święto 18.

MAJ ma dni 31. **APRILIJ.** Majus.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
1 S.	Filipa i Jakóba apost.	Lubomir	19 Joanna prepod.
Ew. u ś. Jana w roz. 16. O skutkach prośby w imię P. Jezusa.			
2 N.	**5 po WN**. Zygmunta	Witymir	20 **Woskres**. Fteodora
3 P.	*Krzyż.* Znalez. ś. Krzyża	Swiętosław	21 **Pon. świtły**. Januarya
4 W.	*Krzyż.* Floryjana i Moniki	Wieńczysław	22 **Wt. świtły**. Fteodora
5 S.	*Krzyż.* Gotarda i Piusa p.	Chocisław	23 Hreorhia mucz.
6 C.	**Wniebowstąp. Pań**. Jana ap.	Gościmił bł.	24 Sawwy mucz.
7 P.	Domiceli panny męcz	Ludomiła św.	25 Marka jew. apost.
8 S.	**Stanisława biskupa męcz**.	Stanisław św.	26 Wasyłya mucz.
Ew. u ś. Jana w roz. 15. O przyjściu pocieszyciela Ducha św.			
9 N.	**6 po WN**. M. B. Łaskawej	Bożerad bł.	27 **1 po W**. Symeona j.
10 P.	Izydora rolnika	Cierpimir	28 Jassona apost.
11 W.	Beatryxy i Mamerta	Ludowit	29 Dewiat muczen.
12 S.	Nereusza i Pankracego mm.	Wszemił	30 Jakowa pror.
13 C.	Hilarego, Jana i Piotra	Cichosław	1 Jeremii pror.
14 P.	Bonifacego i Pachom.	Dobiesław	2 Aftanazya Alex.
15 S.	*Wigilia.* Żofii i 3 jej córek	Strzeżysława	3 Tymoftea mucz.
Ew. u ś. Jana w roz. 16. O zesłaniu Ducha świętego.			
16 N.	**Zielonych Świąt**. Jana Nep.	Wieńczysław	4 **2 po W** Pełahyi m
17 P.	**Świąteczny**. Paschalisa w.	Sławomir	5 Iryny mucz.
18 W.	Feliksa braciszka kapuc.	Wszesław	6 Jowa Prawed.
19 S.	*Suchedn.* Piotra Cel., Iwona	Krzesomyśl	7 Wospom. Kresta.
20 C.	Bernardyna Seneńskiego	Bronimir	8 Joanna Bohsław.
21 P.	*Suchedn.* Heleny król.	Przesława bł.	9 Pren. M. Nykoł.
22 S.	*Suchedn.* Julii panny	Wisława bł.	10 Symona apost.
Ew. u ś. Łuk. w roz. 6. O litości. Ew. u ś. Mat. w r. 28. O Chrzcie.			
23 N.	**1 po Sw**. Dezyderyusza	Budziwój	11 **3 po W**. Mokia m.
24 P.	Wspomoż. MB., Wincent.	Tomira	12 Jepifania jepis.
25 W.	Grzegorza i Urbana p.	Borysława	13 Hlykeryi mucz.
26 S.	Filipa Nereusza wyzn.	Wiecymił	14 Isydora mucz.
27 C.	**Boże Ciało**. Jana pap.	Rusław	15 Pachamija Wel.
28 P.	Germana	Jaromir	16 Fteodora prep.
29 S.	Maksyma b. i Teodozyi p.	Boguchwała	17 Andronika ap.
Ew. u ś. Łuk. w roz. 14. O wezwaniu na wielką wieczerzę.			
30 N.	**2. po Sw** Feliksa pap. m.	Szulimir	18 **4 po W**. Fteodora p.
31 P.	Petroneli i Anieli	Bożesława	19 Patrykia jepis.

LUNACYE.

☾ Os. kw. d. 1 g. 3 m. 12 popołudniu, deszcze i dnie pogodne. 🌑 Nów d. 9 g. 7 m. 36 rano, deszcze z gradem. ☽ P. kw. d. 17 g. 11 m. 44 rano, dnie chłodne. 🌕 Pełnia d. 24 g. 7 m. 58 rano, pogoda się utrzymuje. ☾ Os. kw. d. 31 m. 13 rano, deszcz.

Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia		Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.
5	4	37	7	17	14	40	20	4	14	7	36	15	22
10	4	28	7	24	14	56	25	4	9	7	45	15	36
15	4	22	30	30	15	8	30	4	4	7	49	15	45

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.
11 Siwan 1. 16 **Zielone Św. 6.**
17 **Drugie święto Zielonych Świątek 7.**

CZERWIEC ma dni 30. MAJ. Junius.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
1 W.	Jakóba i Nikodema	Swiatopełek	20 Ftałatea mucz.
2 S.	Erazma b. i Eugieniusza	Ratysław	21. Konstanty Jel.
3 C.	Klotyldy królowej	Braumiła	22 Wassylyja mucz.
4 P.	Serca P. J. Flawiana męcz.	Litomił	23 Michałła prep·
5 S.	Florencyi panny i Waleryi	Dobromił	24 Symeona prep.

Ew. u ś. Łuk. w roz. 15. O radości w niebie z nawrócenia grzesznika.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
6 N.	**3 po Św.** Norberta bisk. op	Cichomir	25 **5 po W.** Iretye O.
7 P.	Roberta bisk. wyzn.	Wisław bł.	26 Karpa apost.
8 W.	Medarda b. w.	Wyszosław	27 Fieraponta jep.
9 S.	Felicyana męcz.	Sławój	28 Nykity prepod.
10 C.	Małgorzaty panny	Bogumil św.	29 **Wozn. Hosp.** Fteod.
11 P.	Barnaby ap.	Radomił	30 Isaaka prepod.
12 S.	Onufrego wyzn.	Wyszomir	31 Jeremia apost.

Ew. u ś. Łuk. w roz. 5. O cudownym Piotra połowie ryb.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
13 N.	**4 po Św.** Antoniego z P.	Chotymir	1 **6 po W.** Justyna m.
14 P.	Bazylego W. bisk. wyzn.	Przedzimir bł.	2 Nykyfora patryar.
15 W.	Wita i Modesta męcz.	Wit św.	3 Łukittyna mucz.
16 S.	Justyny p: i Jolenty w.	Budzimir	4 Mytrofona patr.
17 C.	Adolfa b. i Benedykta	Drogomysł	5 Doroftea jepis.
18 P.	Marka i Marcellina męcz.	Dlngosław	6 Wyssariona prep.
19 S.	Gerwaz., Protaz. i Julianny	Borzysław	7 Fteodora jepis.

Ew. u ś. Mat. w roz. 5. O sprawiedliwości Chrześcijańskiéj.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
20 N.	**5 po Św.** Reginy panny	Bogna św.	8 **Soszestwo S. Ducha**
21 P.	Alojzego wyzn.	Domysław	9 **SS. Trojcy.** Kyryła
22 W.	Paulina biskupa	Broniwój	10 Tymoftea jepis.
23 S.	Agrypiny panny	Wanda	11 Warftołomea ap.
24 C.	Narodzenie św. Jana Chr.	Janisław	21 Onufrya prep
25 P.	Wilhelma i Prospera b. m.	Włastymił ś.	13 Akiłyny mucz.
26 S.	Jana i Pawła męcz.	Rozmysław	14 Jetyssea jepis

Ew. u ś. Marka w roz. 8. O uzdrowieniu i nakarmieniu 4000 ludzi.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
27 N.	**6 po Św.** Władysława kr.	Włatysław	15 **1 po Sosz** Amosa
28 P.	*Wigilia.* Leona papieża	Zbroisław	16 Tychona prep.
29 W.	**Piotra i Pawła apost.**	Wyszomir	17 Manuiła mucz.
30 S.	Emilii i Lucyny mm.	Cichosława	18 Łeontia mucz

LUNACYE.

Nów d. 7 g. 11 m. 15 w nocy, pogoda i upały. P. kw. d. 15 g. 11 m. 11 w nocy, grady z ulewnemi deszczami. Pełnia d. 22 g. 3 m. 5 popołudniu, pogoda i upały. Os. kw. d. 29 g. 11 m. 17 rano, upały trwają daléj, w końcu miesiąca deszcze ulewne.

Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia		Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m
5	4	—	7	56	15	56	20	3	57	8	4	16	7
10	3	58	8	—	16	2	25	3	58	8	4	16	6
15	3	56	8	4	16	8	30	4	—	8	6	16	6

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.
10 Tamuz 1. 26 Post Zdobycie świątyni 17.

LIPIEC ma dni 31. IJUNIJ. Julius.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
1 C.	Teobalda op. wyzn.	Bogusław	19 **Tyło Chrysta**. Judy
2 P.	Nawiedz. NMP. i Ottona	Ojcomił	20 Meftodinia jepis.
3 S.	Anatolego b., Awita i Alfr.	Miłosław	21 Julyana mucz.
Ew. u ś. Mat. w roz. 7. O fałszywych prorokach.			
4 N.	**7 po Św.** Józefa Kalas.	Wielisław	22 **2 po Sosz**. *Post.*
5 P.	Karoliny i Filomeny pp.	Prokop	23 Ahrypiny mucz.
6 W.	Izajasza pr. i Dominiki p.	Izasław	24 **Rozdest**. Joanna p.
7 S.	Estery król. i Apoloniusza	Krasnoroda	25 Fewronyi prep.
8 C.	Elżbiety król. portugal.	Chwalimir	26 Dawyda prep.
9 P.	Cyryla, Zenona i Anatolii	Strachota	27 Sampsona p.
10 S.	Amalii i 7 braci śpiących	Radziwój	28 Kyrya i Joanna
Ew. u ś. Łuk. w roz. 16. O roztropnem szafowaniu darami bożemi.			
11 N.	**8 po Św.** Jana z Dukli	Olha św.	29 **3 po Sosz Pet i Paw.**
12 P.	Jana Gwalberta wyzn.	Tolimir bł.	30 SS. Apost 12.
13 W.	Małgorzaty panny męcz	Radomiła	1 Kosmy i Damyana
14 S.	Bonawentury bisk. wyz.	Dobrogost	2 Poło. Ryzy Pr. Boh.
15 C.	Henryka ces. i Rozesł. Ap.	Radosław	3 Jakynfta mucz.
16 P.	NMP. Szkapl. i Jędrzeja	Dzierżysława	4 Andreja archi
17 S.	Aleksego w. i Berty p.	Dzierżykraj	5 Aftanasia Afron
Ew u ś. Łuk. w roz. 19. O zburzeniu Jerozolimy.			
18 N.	**9po Św.** Szymona z Lip.	Unisław	6 **4 po Sosz** Sysoa p
19 P.	Wincentego Apaulo wyz.	Wodzisław	7 Ftomy prepod.
20 W.	Czesława wyz. i Kassyana	Czesław św.	8 Prokopia mucz.
21 S.	Kamilla i Daniela pror.	Stosław i Dys.	9 Pankratya jep.
22 C.	Maryi Magdaleny pokutn.	Bolesława	10 45 Muczenników
23 P.	Teofila i Apolinarego b.	Zelisław	11 Jewfymyi mucz.
24 S.	Krystyny panny	Lubomira	12 Prokta mucz
Ew. u ś. Łuk. w roz. 18. O faryzeuszu i celniku.			
25 N.	**10 po Św.** Kuneg., Jakóba	Sławosz	13 **5 po Sosz** Hawryiła
26 P.	Anny Matki NMP.	Mirosława	14 Akyły archiep.
27 W.	Jukunda i Pantaleona mm.	Wszebor	15 Kyryaka mucz.
28 S.	Innocentego p. i Peregryna	Świętomir	16 Aftynohema iep.
29 C.	Marty i Serafiny	Cierpisława	17 Maryny mucz.
30 P.	Rufina i Abdona m. Donata	Ludomir	18 Jemyłyana mucz.
31 S.	Ignacego Lojoli i Heleny	Zdobysław	19 Makryny prep.

LUNACYE.

Nów d. 7 g. 2 m. 41 popołudniu, grad, dnie chłodne. ☽ P. kw. d. 15 g. 7 m. 36 rano, pogoda i wielkie upały trwające aż do pełni. Pełnia d 21 g. 10 m. 22 wieczór, burze wielkie. ☾ Os. kw. d. 29 g. 1 rano, pogoda i wielkie upały.

Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia		Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.
5	4	4	8	—	15	56	20	4	18	7	54	15	36
10	4	7	7	57	15	50	25	4	23	7	49	15	26
15	4	12	7	56	15	44	30	4	30	7	42	15	12

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.
9 Abh. 1. 17 Post, Spalenie świątyni 9.

SIERPIEŃ ma dni 31. **IJULIJ.** Augustus.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
Ew. u ś. Marka w r. 8. O uzdrowieniu głuchoniemego.			
1 N.	**11 po Św.** Piotra ap. w Ok.	Rolisław	20 **6 po Sosz.** Słyi p.
2 P.	NMP. Anielskiej i Alfonsa	Swiętosława	21 Symeona prep.
3 W.	Znalez. Relikwij ś. Szczep.	Letosław	22 Maryi Mahdał.
4 S.	Dominika wyzn.	Ostomir bł.	23 Trofyma mucz.
5 C.	NMP. Snieżnej	Stanisław św.	24 Chrystyny mucz.
6 P.	Przemienienia Pańskiego	Chlebosław	25 Uspen s. Anny
7 S.	Kajetana wyznawcy	Olech św.	26 Jermołaja mucz.
Ew. u ś. Łuk. w roz. 10. O miłosiernym Samarytaninie.			
8	**12 po Św.** Cyr. i Emiliana	Niezamysl	27 **7 po Sosz.** Pantel.
9 P.	Romana m. i Domicyana	Bosys i Chleb.	28 Prohora apost.
10 W.	Wawrzeńca m. i Pauli p. m.	Wawrzyniec	29 Katłynyka mucz.
11 S.	Zuzanny panny męcz.	Włodzimira	30 Syły apost.
12 C.	Klary panny	Sława bł.	31 Zapust. do usp.
13 P.	Hipolita męcz.	Rosław	1 Preischozd.
14 S.	*Wigilia.* Euzebiusza m.	Dobrowój	2 Stefana mucz.
Ew. u ś. Łuk. w roz 17. O uzdrowieniu 10 trędowatych i o wdzięcz.			
15 N.	**13 po Sw. Wniebowz NMP.**	Jacław św.	3 **8 po Sosz.** Isaakya
16 P.	Jacka i Rocha wyzn.	Domorad	4 Sedmy Ostrokow.
17 W.	Anastazego w. i Maksa m.	Miron	5 Jewsychrya m.
18 S.	Agapita m. i Firmina b.	Bronisława	6 **Preobraz. Hosp.**
19 C.	Benigny i Juljusza m.	Bolesław	7 Demetya prep.
20 P.	Bernarda opata	Sobiesław	8 Jemełyana jep.
21 S.	Joanny Fremiot wdowy	Kazimira	9 Maftea apost.
Ew. u ś. Mat. w roz 17. O służeniu Bogu i mamonie.			
22 N.	**14 po Sw.** Symforyana	Radomił	10 **9 po Sosz.** Ławren.
23 P.	Zacharyasza b. i Filipa w.	Cichomił	11 Jewpła mucz.
24 W.	Bartłomieja apost.	Cieszymir	12 Fotya mucz.
25 S.	Ludwika króla wyz.	Namysław	13 Maxyma prep.
26 C.	Zefiryna pap. m.	Włastymira	14 Micheja prep
27 P.	Cezarego męcz.	Przedzisław	15 **Usp. Pres. Bohor.**
28 S.	Augustyna b. i Hermeta	Wyszomir	16 Neruk. obr. Js. Chr
Ew u ś Łuk. w roz. 7. O wskrzeszeniu młodzieńca w Naim.			
29 N.	**15 po Sw.** Scięcie ś. Jana	Racibor bł.	17 **10 po Sosz** Myrona
30 P.	Feliksa męcz. i Róży Lim.	Szczęsny bł.	18 Flora i Ławra m.
31 W.	Joachima i Rajmunda	Swietosław	19 Andrea mucz.

LUNACYE.

🌑 Nów d. 6 g. 5 m. 8 rano, Pogoda i upały aż do ostatniéj kwadry. ☽ P. kw. d. 13 g. 2 m. 2 po poł. 🌕 Pełnia d. 20 g. 6 m. 38 rano. ☾ Os. kw. d. 27 g. 5 m. 35 popoł., dnie pochmurne i deszcze.

Wschód słońca dn.	g.	m.	Zachód g.	m.	Dł. dnia g.	m.	Wschód słońca dn.	g.	m.	Zachód g.	m.	Dł. dnia g.	m.
5	4	39	7	33	14	54	20	5	2	7	6	14	4
10	4	46	7	24	14	38	25	5	8	6	56	13	48
15	4	54	7	14	14	20	30	5	16	6	48	13	32

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.
8 Elul 1.

WRZESIEŃ ma dni 30. AWHUST. September.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
1 S.	Bronisławy i Idziego	Dzierżysław	20 Samuiła prop.
2 C.	Stefana kr. i Maxyma	Czcibóg	21 Ftatdea apost.
3 P.	Eufemii, Serapii i Feby	Przesława ś.	22 Ahaftonyka m.
4 S.	Rozalii p., Marcela i Róży	Rościsław	23 Łuppa mucz.
Ew. u ś. Łuk. w roz. 14. O uzdrowieniu opuchłego.			
5 N.	**16 po Św.** Wawrzyńca b.	Włodzisław	24 **11 po Sosz.** Jewtyh.
6 P.	Zacharyasza pr.	Drogowit	25 Wastfołomea m.
7 W.	*Wigilia.* Reginy panny	Domosława	26 Adryana mucz.
8 S.	**Narodzenie NMP.** Adryana	Radosława	27 Pymona prep.
9 C.	Sergiusza i Gorgoniusza	Sobiebór	28 Mojsea muryna
10 P.	Mikołaja z Tolent. wyzn.	Władybój	29 Usiknow Joanna
11 S.	Prota i Jacka męcz.	Iścisław	30 Alexandra patr.
Ew. u ś. Mat. w roz. 22. O miłości Boga i bliźniego.			
12 N.	**17 po Św.** Tobiasza, Waler.	Radzimir	31 **12 po Sosz.** Położ.
13 P.	Aureliusza, Ama i Filipa	Chronisław	1 Symona S.
14 W.	Podwyższenie ś. Krzyża	Ziemiomysł b.	2 Mamanta mucz.
15 S.	*Suchedn.* Nikodema, Waler.	Budzimił	3 Anaftyma mucz.
16 C.	Cypryana i Eufemii	Sędzisław	4 Wawyły Swiaszcz.
17 P.	*Suchedn.* Piętna ś. Francisz.	Drogosław	5 Zacharya pror.
18 S.	*Suchedn.* Józefa z Kop	Dobrowit	6 Cudo ś. Myhaiła
Ew u ś. Mat. w roz. 9. O uzdrowieniu paralityka.			
19 N.	**18 po Sw** MB. Bolesnej	Krzepimir	7 **13 po Sosz.** Sozonta
20 P.	Eustachego i Teodora	Myślisław	8 **Rozdest. pr. Boh.**
21 W.	Mateusza Ew. Ap.	Bożydar	9 Joahima i Anny
22 S.	Maurycego męcz. hetm.	Zelimir	10 Mynodyry mucz.
23 C.	Tekli panny męcz.	Bogusławabl.	11 Fteodory prep.
24 P.	M. B. Więziennéj i Gierarda	Homir	12 Awtenoma mucz.
25 S.	Aureli p. i Władysł. Giel.	Świętopełek	13 Kornyla mucz.
Ew. u ś. Mat. w roz. 22. O wezwaniu na gody i szacie godowéj.			
26 N.	**19 po Sw.** Cypryana i Just	Ładysław bł.	14 **14 po Sosz.** Wozd.
27 P.	Przen. ś. Stan. i Damiana	Damian	15 Nykity mucz.
28 W.	Wacława kr. męcz.	Wacław św.	16 Josafata archan.
29 S.	Michała Archanioła *)	Dadźbóg	17 Zofii mucz.
30 C.	Hieronima kapłana	Imisław	18 Jewmenya prep.

*) W Galicyi święto uroczyste, gdyż to patron prowincyi.

LUNACYE.

Nów d. 4 g. 6 m. 12 popoł., dnie pochmurne i deszcze. ☽ P. kw. d. 11 g. 7 m. 44 popoł., chłodno i wilgotno. Pełnia d 18 g. 4 m. 49 popoł., pogoda i dnie przyjemne. ☾ Os. kw. d. 26 m. 28 popoł., deszcze.

Ws. słońca			Zachód		Dł. dnia		Ws. słońca			Zachód		Dł. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.
5	5	25	6	33	13	8	20	5	46	6	2	12	16
10	5	31	6	23	12	52	25	5	49	5	50	12	1
15	5	40	6	12	12	32	30	5	6	5	40	11	34

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.
6 Tiszri **Nowy rok 5641** I. 7 **Drugie święto** 2. 8 Post gedalja 3. 15 **Sądny dz.** 10. 20 **Pierw. św. Kuczek** 15. 21 **Drugie św.** 16. 26 **Palmowe św.** 21. 27 **Koniec Kuczek** 22. 28 **Radość z praw** 23.

PAŹDZIERNIK ma dni 31. SEPTEMWRIJ. October.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
1 P.	Remigiusza, Arety i Julii	Znatysław	19 Trofyma mucz.
2 S.	Aniołów Stróżów i Teofila	Stanimir	20 Euwstafya mucz.
Ew. u ś Jana w roz. 4. O uzdrowieniu syna książęcia w Kafarnie.			
3 N.	**20 po Sw. MB. Różańcowej**	Siemian	21 **15 po Sosz** Kodrata
4 P.	Franciszka Serafickiego	Bratysław	22 Foky mucz.
5 W.	Placyda i Flawii	Zasław	23 Z czatye Joanna
6 S.	Brunona wyzn.	Bronisław	24 Fthekly mucz.
7 C.	Justyny p. i Marka pap	Rosława	25 Jewfronij prep.
8 P.	Brygidy, Pelagii i Szymona	Wojsława	26 **Joanna Bohosł.**
9 S.	Dyonizego Areopagity	Dogomost	27 Kałystrata mucz.
Ew. u ś. Mat. w roz. 18. O darowaniu uraz.			
10 N.	**21 po Sw.** Bł. Wincentego	Tomił	28 **16 po Sosz.** Charyt.
11 P.	Filonelli i Placydy m.	Dobromiła	29 Kyryaka prep.
12 W.	Maksymiliana b.	Grzmisław	30 Hryhorya jep.
13 S.	Edwarda, Kolom., Anioła	Ziemisław	1 **Pokr. Boh.**
14 C.	Kaliksta pap.	Dzierżymir	2 Kypryanu jepis.
15 P.	Jadwigi i Teresy panny	Długosława	3 Dyonysya mucz.
16 S	Gawła opata, Maxym. p.	Radzisław	4 Jerofteja jep. m.
Ew. u ś. Mat. w roz 22. O czynszowej monecie.			
17 N.	**22 po Sw.** Florentyna b.	Zytysława	5 **17 po Sosz.** Charyn.
18 P.	Łukasza Ewang.	Bratumił	6 Ftomy apost.
19 W.	Piotra z Alkant.	Ziemiowit	7 Serhya Wakcha.
20 S.	Edmunda i przen. ś. Wojc.	Budzisława	8 Pelahyi prep.
21 C.	Urszuli p. i towarzyszek	Daromiła	9 Jakowa apost.
22 P.	Marka, Filipa, Sewer. m.	Przebysława	10 Jewtampya m.
23 S.	Jana Kapistrana bern.	Włastymir	11 Fyłypa apost.
Ew. u ś Mat. w roz. 9. O wskrzeszeniu córki Jaira.			
24 N.	**23 po Sw.** Jana Kantego	Siemisław	12 **18 po Sosz.** Prowa
25 P.	Krysp. i Kryspiniana, Teod.	Samomysł	13 Karpa i Papyła
26 W.	Ewarysta i Rustyka m.	Lutosław	14 Nazarya mucz.
27 S.	Iwona i Frumencyusza	Witomił	15 Jewtyma prep.
28 C.	Szymona i Tadeusza ap.	Władybóg	16 Lonhyna mucz
29 P.	Narcyza i Teodora	Damelił	17 Osyi prep.
30 S.	*Wigilia.* Marcela, Zenobii	Przemysława	18 Łuki apost.
Ew. u ś. Mat. w roz. 8. O uciszeniu burzy morskiéj.			
31 N.	**24 po Sw.** Lucylli p. m.	Godzimir	19 **19 po Sosz** Joiła

LUNACYE.

Nów d. 4 g. 6 m. 3 rano, burze i deszcze. P. kw. d. 11 g. 1 m. 55 rano, dnie piękne. Pełnia d 18 g. 5 m. 46 rano, wiatry i deszcze. Os. kw. d. 26 g. 8 m. 20 rano, małe przymrozki.

Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia		Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.
5	6	12	5	26	11	14	20	6	31	4	52	10	21
10	6	19	5	23	11	4	25	6	40	4	45	10	5
15	6	26	5	15	10	49	30	6	43	4	35	9	52

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.
6 Marcheswan 1.

LISTOPAD ma dni 30. OKTOWRIJ. November.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
1 P.	**Wszystkich Świętych**	Warcisław	20 Artemia mucz.
2 W.	*Dzień zaduszny.* Tobiasza	Wytymir	21 Iłarijona prep.
3 S.	Huberta i Malachiaszą w.	Chwalisław	22 Awerkija jepis.
4 C.	Karolą Boromeusza b.	Mściwoj	23 Jakowa apost.
5 P.	Feliksa, Aureliana, Sylw.	Sławomir bł.	24 Arefty mucz.
6 S.	Leonarda opata wyzn.	Wszewład	25 Markijana mucz.
Ew. u ś. Mat. w roz. 13 O pszenicy i kąkolu.			
7 N.	**25 po Św** Herkulana m.	Żytomir	26 **20 po Sosz.** Dymit.
8 P.	4 braci Koronatów mm.	Sędziwój	27 Nestora mucz.
9 W.	Teodora męczennika	Bogodar	28 Jerentia mucz.
10 S.	Andrzeja z Awelinu wyz.	Ludomir	29 Anastazyi mucz.
11 C.	Marcina biskupa	Spitosław	30 Zenowija mucz.
12 P.	Józefata Kunc., 5 Pustel. m.	Nowosław	31 Stachya apost.
13 S.	Dydaka W. i Homobona	Wszerad	1 Kosmy i Damiana
Ew. u ś. Mat. w roz. 13. O ziarnie gorczycznem			
14 N.	**26 po Św.** Stanisł. Kostki	Wodzimir	2 **21 po Sosz. Josafata**
15 P.	Leopolda w. i Gertrudy	Przybysław	3 Akepsyna mucz.
16 W.	Edmunda	Radomir	4 Joannyka prep.
17 S.	Salomei król. pol.	Zbisław	5 Hałaktyona mucz.
18 C.	Maksyma bisk. i Rom.	Stanisław św.	6 Pawła archiep.
19 P.	Elżbiety kr. wd., Kryspina	D ogomira	7 MM. 33 Myłyty
20 S.	Feliksa, Sylwestra wyzn.	Sędzimir	8 **Mychajła archan.**
Ew. u ś. Mat. w r. 24. O końcu świata i o sądzie powszechnym.			
21 N.	**Ost. po Św.** Ofiarow. MB.	Sław	9 **22 po Sosz.** Onys.
22 P.	Cecylii panny męcz.	Wszemiła	10 Szesty apost.
23 W.	Klemensa pap.	Miływój	11 Myny mucz.
24 S.	Jana od Krzyża i Emilii	Dorosław	12 Joanna myłost.
25 C.	Katarzyny panny męcz.	Chwalimira	13 Joanna Złatoust.
26 P.	Konrada bisk	Lechosław	14 Fyłypa Złatoust.
27 S.	Waleryjana bisk.	Tomir	15 Hurya i Samon m.
Ew. u ś. Łuk. w roz. 21. O drugiem przyjściu Chrystusa na świat.			
28 N.	**1 Adw.** Rufina, Mansweta	Gościsław	16 **23 po Sosz.** Maftea
29 P.	Saturnina męcz.	Przemysl	17 Hryhorya jepis.
30 W.	Andrzeja Apost.	Ludosław	18 Płatona mucz.

LUNACYE.

Nów d. 2 g. 5 m. 15 wieczór, dnie wilgotne. ☽ P. kw. d. 9 g. 9 m. 40 rano, śnieg z deszczem. Pełnia d. 16 g. 9 m. 59 wieczór, przymrozki i pogoda. ☾ Os. kw. d. 25 g. 3 m. 25 rano, zamieć śniegowa.

Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia		Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.
5	7	3	4	25	9	22	20	7	28	4	6	8	38
10	7	11	4	17	9	6	25	7	36	4	—	8	24
15	7	19	4	11	8	52	30	7	42	3	56	8	14

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE. 4 Kislew 1. 28 Poświęcenie świątyni Chanuka 25.

GRUDZIEŃ ma dni 31. NOEMWRIJ. December.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE	IMIONA SŁ.	ŚWIĘTA RUSKIE
1 S.	*Post.* Eligiusza biskupa	Samosława	19 Awdya pror.
2 C.	Bibianny męcz.	Szulisław	20 Prokta i Hryh.
3 P.	*Post.* Franciszka Ksawer.	Wiślimir	21 **Wchod Bohor.**
4 S.	Barbary panny męcz.	Lubomiła	22 Fyłymon apost.
Ew. u ś. Mat. w roz. 11. O poselstwie Jana Chrz. do P. Jezusa			
5 N.	**2 Adw.** Sabby i Kryspiny	Spitosława	23 **24 po Sosz.** Amty.
6 P.	Mikołaja biskupa	Jarogniew	24 Jekataryny mucz.
7 W.	*Post.* Ambrożego bisk.	Ludomysł	25 Kłymenta panny
8 S.	*Post.* **Niepok. Pocz. NMP.**	Boguwola	26 Atypa prepod.
9 C.	Leokadyi i Waleryi	Wyszosława	27 Jakowa prepod.
10 P.	*Post.* NMP. Loretańskiej	Radzisława	28 Stefana mucz.
11 S.	Damazego pap. i Pawła	Wojmir	29 Paramona mucz.
Ew. u ś. Jana w roz. 1. O poselstwie żydów do Jana Chrzciciela.			
12 N.	**3 Adw.** Aleksandra, Aleks.	Wolidar	30 **1 Adw.** Andrea ap.
13 P.	Łucyi i Otylii p. m.	Władysława	1 Nauma prep.
14 W.	Nikazego b. i Spiryd.	Sławifijor	2 Awwakuma pr.
15 S.	*Post. Such.* Ireneusza m.	Wolimir	3 Sofonia pror.
16 C.	Euzebiusza bisk.	Zdosława	4 Warwary mucz.
17 P.	*Post. Such.* Łazarza bisk.	Zyrosław	5 Sawwy Oswia.
18 S.	*Post. Such.* Oczekiw. MP.	Wszemir	6 **Nykołaja jepis.**
Ew. u ś. Łuk. w roz. 3. O przygotowaniu się na przyjęcie P. Jezusa.			
19 N.	**4 Adw.** Nemezyusza męcz.	Mścigniew	7 **2 Adw.** Amwrosyja
20 P.	Teofila męcz.	Bogumiła	8 Patapia prep.
21 W.	Tomasza apostoła	Tomisław bł.	9 **Zaczat Boh.**
22 S.	*Post.* Zenona męcz.	Drogomir	10 Myny Jermoh m.
23 C.	Wiktoryi panny	Sławomira	11 Danyiła stołpny
24 P.	*Wigilia.* Adama i Ewy	Godysława	12 Spyridona jep.
25 S.	**Boże Narodzenie**	Grzmisława	13 Ewstratia jepis.
Ew. u ś. Mat. w roz. 23. Jeruzalem zabija proroków.			
26 N.	**po BN. Szczepana 1 męcz.**	Wróciwój	14 **3 Adw.** Ftyrsa
27 P.	Jana apost. ewang.	Radomyśl	15 Jełewterya jep.
28 W.	Młodzianków	Godzisław	16 Ahhea pror.
29 S.	Tomasza bisk. męcz.	Gosław bł.	17 Danyiła pror.
30 C.	Dawida króla	Ludomił	18 Sewestyana m.
31 P.	Sylwestra papieża	Lassota	19 Wonyatya mucz.

L U N A C Y E.

🌑 Nów d. 2 g. 4 m. 16 rano, mrozy trwające do pierwszej kwadry, ☽ P. kw. d. 8 g. 7 m. 58 wieczór, mrozy i śniegi 🌕 Pełnia d. 16 g. 4 m. 56 popołudniu, wielkie śniegi. ☾ Os. kw. d. 24 g. 8 m. 16 wieczór, silne mrozy do końca miesiąca. 🌑 Nów d. 31 g. 3 m. 16 popołudniu.

Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia		Wschód słońca			Zachód		Dł. dnia	
dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	dn.	g.	m.	g.	m.	g.	m
5	7	49	3	53	8	4	20	8	2	3	52	7	50
10	7	54	3	52	7	58	25	8	5	3	55	7	50
15	7	58	3	49	7	51	30	8	6	4	—	7	54

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE. 3 Thebeth 1. 12 Post, Oblężenie Jerozolimy 10.

Przypomnienia gospodarskie, przypowieści i przysłowia.

STYCZEŃ.

Jeśli masz sad, to człecze niezaniedbuj pory,
Mech i pleśń ostrem drewnem pooskrobuj z kory,
Opatrz pilnie czyli są gąsienic zawiązki,
Poobcinaj je skrzętnie, spal z niemi gałązki,
Pszczołom jadła dodawaj, na lisy rób sidła
A strzeż się, by ci pasza nie stęchła dla bydła.

Szkolne opłacić i Gazety prenumerować. Młócić zboże. Cielnym krowom i owcom kotnym, dawać pożywniejszą paszę zwilżając wodą. Przygotowywać i reperować narzędzia rolnicze, zaprzęgi, sprzęty i machiny. — Kręcić liny i sznury. Zwozić lód i pilnować piwnic. Drzewa spuszczać, siągi układać i drzewo budulcowe na miejsce, gdzie ma być wyrobione, zwozić. Zbierać szyszki sosnowe, świerkowe i modrzewiowe na nasienie. Duże drzewa przesadzać ale z ziemią, okręciwszy korzeń z ziemią słomą i powrósłami. Strzedz lasów od defraudacyi. Jeżeli ciepło, nie polować na zające, bo się parzą. Dawać jeleniom paszę z suchych liści, słomy jęczmiennéj i siana; dzikom: owoce polne, żołądź, buczynę i obierzywa; zającom: siano i grochowiny. Łapać i strzelać: kuny, lisy, łasice, tchórze, wydry, żbiki, stare maciory sarn i stare łanie. Mnożą się: psy wielkie, wilki stare, rosomaki, dziki, żbiki, rysie, kuny i zające. Rodzą się: króliki (w domu chowane) i niedźwiedzie. Pszczoły zimujące tak w stebnikach, jak i na dworze strzedz należy: od zimna, zaduchu i złodzieja. Młode drzewka, jeżeli je myszy koło korzeni uszkodziły, trzeba oberznąć bardziéj jak zwyczajnie. Koniom uszczuplić obroku, ale dołożyć skoro cięższa nastąpi robota.

Pan Bóg zsyła nam Rok Nowy,
Śniegi w polu, śniegi w lesie,
A lud wiedzie różne mowy,
Co też Nowy Rok przyniesie.
Rada pośród gospodarzy,
Czy się jakoś człowiek skrzepi,
Czy też w polu Bóg podarzy,
I na świecie będzie lepiej.
Po cóż troski i kłopoty,
Gdyś nad nami wielki Boże!
Dalej żwawo do roboty,
Człek zaorze, Bóg pomoże.

PRZYSŁOWIE (o leniwym).

— I cóż Macieju, nie obieracie to gąsienic z drzew? — A po co, kiedy je zimno wymrozi. — Oj nie wymrozić, nie, a na wiosnę jak się rzucą, to wszystko objedzą. — Ha, toć objedzą. — A nie szkoda to wam owocu? — Ha szkoda, ale cóż robić kiedy zimno, to mi się z chałupy wyjść nie chce. — Pomnijcie sobie, że:

Kto nie dojrzy okiem, ten dołoży workiem.

LUTY. PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE.

Obsypuj drzewa śniegiem, dobrze będą rodzić,
Opatrz płoty, gdzie dziura, trzeba ją zagrodzić.
Gdy masz drzewa przesadzać, pokop w lutym doły,
Posilaj zdrową karmą konie, krowy, woły;
Wywoź gnój a strzeż, by go wody nie spłukały,
I gotuj pługi w pole, gdy śniegi stopniały.

Kończyć młockę, przyrządzanie narzędzi rolniczych, wysełkę transportów i zwózkę drzewa. Poprawiać szluzy i mosty. Robić koło lnu i konopi. Obrachować ile jest paszy, a jeżeli nie wystarcza, dokupić. Przyuczać młode woły i konie do pociągowéj roboty. Dać lepszy pokarm ogierom i buchajom; poiło cielnym krowom i nie zapominać o cielętach. Przygotować inspekta. Kończyć spuszczanie drzewa; a zacząć ku końcowi miesiąca, gdy cieplej, rznąć deski i bale, oraz łupać dranice, szkudły i podkładki pod dachówkę. Kończyć zbiór szyszek sosnowych, świerkowych i modrzewiowych a zbierać nasienie jesionów, klonów i grabów. Jeżeli nie ma śniegu, niszczyć owady lasom szkodliwe, jak np. takie: prządka-mniszka, sosnowiec, prządkasówka i słowik-sosnowiec. Przypuszczać małe psy. Jeżeli zima trwa, dawać zwierzynie paszę. Zaprzestać polowania. W Lutym można karmić pszczoły tylko w najgwałtowniejszéj potrzebie i to nie inaczéj jak czystą potoką i plastrami. Karmione roje zimą zwykle się zaperzają i rzadko kiedy oplacą zachód około nich podjęty. Od Matki Boskiéj Gromnicznéj niepowinny owce wcale już na oziminę wychodzić. Tuczenie świń na domową potrzebę, powinno w tym miesiącu całkiem się skończyć.

Idzie Luty, obuj buty,
Na zapusty, taniec suty,
A w karczmisku rżnie muzyka,
Jeden krzyka, drugi łyka,
A i w mieście bez spoczynku,
Jaki taki pije w szynku.

Oj narodzie, mój narodzie,
Upamiętaj się w zapusty,
Bo takiemu głód dobodzie,
Co grosz puszcza w czwartek tłusty.
Co masz stracić trzymaj w schowku,
Bo daleko do przednowku.

PRZYSŁOWIE (o hulakach).

— A gdzie to chłopcy? — Na hulaczkę do karczmy. — A któż został przy koniach? — Kobyły i źrebięta. — A jak je wyprowadzi złodziej? — E, zkądby się tam wziął. — I wolno wam to tak odchodzić stajnie? — Ba, pana nie ma, ekonom w mieście, pisarz śpi a karbowy w karczmie. — Ej chłopcy, zobaczycie, że wam ta hulanka wyjdzie bokiem, bo nie darmo mówią starzy:

Kto za młodu hula, skacze,
Ten na starość za to płacze.

MARZEC. PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE.

Dla gospodarzy w marcu jest roboty wiele:
Sadź marchew, rzepę, burak, kapustę, karpiele,
Groch siej i jęczmiony, razem z koniczyną.
Nie paś bydła po łąkach, bo ci siana zginą.
Oczyść ule i ustaw pięknie na ogrodzie,
A nie zbędzie ci bracie na wosku i miodzie.

Zaczynać orkę pod jarzynę. Wozić nawóz pod kartofle, konopie, len, warzywo i wykę. Robić przewąsła. Przebierać kartofle do sadzenia. Przesypywać zboże w spichrzu. Oczyszczać łąki i rowy. Urządzać inspekta. Bielić płótno. Narządzać dachy, groble i mosty. Zasypywać wyboje w drogach żwirem, gliną, piaskiem lub cegłą tłuczoną. Grodzić płoty. Karmić pszczoły w słabych ulach. W dniu 29 Marca w wielu miejscach przybycie bocianów i dzień Zwiastowania Najświętszéj Maryi Panny ogólnie jest przyjęty do wystawienia pszczół na toczek. Rznąć bale i deski i układać je w stosy. Rozpocząć palenie węgla dla kowali. Karczować pnie sosnowe na smołę. Zakładać zagajenia i nowe szkółki ogrodnicze. Około zagajeń rowy pokopać. Zagajać piaski lotne sośniną w gałązkach. Gdy ciepło sadzić sosnę i brzezinę. Młode psy od zimna ochraniać. Zaprzestać zupełnie polować. Lizawki dla płowego zwierza urządzić. Mnożą się: króliki, zające, wiewiórki, kuny, tchórze i jeże. Rodzą się: psy duże, wilki, bobry, zające, kuny domowe, dzikie króliki i kozy skalne. Tarło: jelców i szczupaków. Gazety na przyszły kwartał zaprenumerować.

Już się dzionek równa z nocą,
Hej do pracy z całą mocą,
Skoro słonko jasno świeci,
Spiesz z robotą bo czas leci.
A na świętych Męczenników,
Hej gosposiu do kurników.

Posadź gęsi i kokosze,
Bo z téj sadźby będą grosze.
A zaglądaj do karmnika,
Niech się tuczą wieprze, świnki,
Każdy w święta łaknie szynki,
A grosz płynie do grosika.

PRZYSŁOWIE (o niewstrzemięźliwym).

— Hej hej — jużci tego postu nie długo, przyjdą święta, lepsze czasy, będą szynki i kiełbasy. — A cóż was tak moja Onufrowa do tego jadła ciągnie, albo to na żołądku świat stoi? — Ba, cóżby życie wartało bez dobrego jadła i napitku, ja to lubię, a i mój bez kieliszka i kiełbasy obejść się nie może. — Oj to źle robicie, bo stare przysłowie powiada:

Ci co gorzałkę pijają i smaczne kąski zjadają,
Nie zbiorą nigdy pieniędzy, i zawsze będą śród nędzy.

*

KWIECIEŃ, PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE.

W sadzie drzewka szczepić a przesadzać młode,
I robactwo tępić, co nam robi szkodę,
Kończyć siew zbóż jarych i ziemniaki sadzić,
Z rozsadą pokończyć, o konopiach rądzić.
By na drzewa nie szły mrówki i robaki,
W sadzie mazią w około poobciągaj pniaki.

Wywozić resztki nawozu pod jarzynę. Oczyszczać łąki i izby gospodarskie. Orka i bronowanie pod jarzyny. Bronowanie lub walcowanie oziminy. Siać: owies, len, konopie, groch, koniczynę, szpinak, marchew, pasternak, buraki itd.; sadzić kartofle. Robić na polu bruzdy i spuszczać wodę z gruntu. Bydło wypuścić na paszę. W dniu pogodnym podskubują się gęsi po raz pierwszy Trzebić byczki, barany i ogierki. Bielić płótno. Zakładać zagajenia. Sadzić drzewa liściowe i iglaste. Pilnować aby nie obdzierano kory z lip i wiązów. Spuszczać dęby na wyrabianie kory przeznaczone. Wycinać wierzbinę na koszykarskie roboty. Zaraz po odlocie wiosennych pszczół, pszczolarz wziąść się powinien do oczyszczenia mieszkań wszystkich pniów, do czuwania nad powiększeniem ich siły, do zakarmiania sytą korzenną wszystkich rodzin pszczolnych, do rewizyi wiosennéj i do naprawy pniów defektowych. Niszczyć owady lasom szkodliwe jak: słonik, sosnowiec, skórnik-drukarz, prządka-mniszka, prządka sosnowiec i chrząszcz pospolity. Spuszczać klacze i krowy. Rodzą się: wilki, koty dzikie, króliki, dzikie świnie, łaszcze, psy, kuny leśne, tchórze i wiewiórki. Trą się: jelec, świnka, jaź, rap, płoć, wyrozub, kleń, owsianka, szczupak, śliz, kóska, okuń, jazgarz, minog, lipień i stynka.

Kwiecień plecień zwą na świecie,
Bo pogody z deszczem plecie,
I najczęściej w nim się splata,
Trochę zimy, trochę lata.
Już skowronek w górze śpiewa,
I dla bydła trawka rośnie.

Popękały przecież drzewa,
A w tej wiośnie tak radośnie
Aż się serce w niebo zrywa,
Ale pracuj człecze szczerze,
Jak zasiejesz tak urośnie,
Kto pracuje ten i zbierze.

PRZYSŁOWIE (o takich co lubią pożyczać).

— Kumotrze, pożyczcie mi dwa reńskie. — Nie mam na pożyczkę ani centa. — A przecieżeście wczoraj wieprzka sprzedali. — Sprzedałem ci, ale nie dam. — A przez coście tacy nieużyci? — Bo was kocham. — A nie chcecie poratować w potrzebie? — Oj nie chcę, bo jakbym wam pożyczył, tobyście mię potem unikali, żebym wam o oddanie nie mówił. Wiecie przecież o przysłowiu:

Nie pożyczaj, bo zły zwyczaj,
Nie oddają, jeszcze łają.

MAJ. PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE.

W maju roboty polne w największym natłoku,
Wstawaj do pracy przed świtem, a kładź się o zmroku.
Pleć trzeba na zagonach, okopać ziemniaki,
Podlewać drzewka w sadzie, rozsady i krzaki.
Owsem nieco przy sianie pożywiać źrebięta,
Strzedz od deszczu indyki, a karmić kaczęta.

Skończyć siew zbóż jarych, roślin olejnych, kartofli, buraków, esparcety, i lucerny. Pierwsza orka ugoru. Pielenie wczesnych buraków. W ogrodach sadzić kapustę, sałatę, ogórki i inną ogrodowiznę, a także rozsadę tytoniu. Przesypać zboże w spichrzach. Poprawiać stogi siana. Bielić płótno. Kończyć darcie kory. Wyrabiać dranice, szkudły, podkładki. Drzéć łuby na pudła, sita i przetaki z drzewa jodłowego, sosnowego, świérkowego lub wierzbowego. Kończyć siew sosny. Zbierać nasienie wiązu. Niszczyć owady lasom szkodliwe. Kończyć kopanie rowów. Rojenie pszczół następuje pod koniec Maja i trwa przez Czerwiec. Jest to tak ważna chwila w gospodarstwie pszczolarskiem, że pasiecznik powinien przez cały czas rójki dniem i nocą nie gdzieindziej się znajdować jak w pasiece; przed rójką należy się zaopatrzyć w dostateczną ilość naczyń i narzędzi do rójki potrzebnych jako to: koszyków, obwiązek, transportówek, szufladek wypędowych, dobrze oczyszczonych ulów i worów z początkami i suszem. Parzą się: klacze, jéże, króliki, wiewiórki i zające. Rodzą się: rysie, wydry, zające, króliki, wiewiórki i jelonki. Trą się: płoć, wyrozub, kleń, zręka, leszcz certa, krąp, owsianka, szweja, strzewla, różanka, kiełb, piskorz, okoń, jazgarz, sandacz, i jesiotr.

Maj Boży na świecie,
A na łące kwiecie.
Pszczółka póki chłodek
Zbiera na nich miodek.
Gosposia len sieje,
A jak go uprzędzie,

Płótno z niego będzie,
I dziatwę odzieje.
A na polu tak ładnie,
Ziemia gdyby raj,
Jeśli deszczyk spadnie,
Wzrośnie żytko w gaj.

PRZYSŁOWIE (o nieużytym).

— Stanisławie, pożyczcie mi pługa. — Kiedy mi potrzebny. — Przecież nim nie orzecie, tylko nowym. — A jak mi się nowy popsuje, czémże będę orał? — Co wam się ma zepsuć, a jak się zepsuje, to wam kowala zapłacę. — Kiedy po niedzieli wyjadę obydwoma. — Ale w ten tydzień jednym orzecie. — Cóż z tego? i tak wam pożyczyć nie mogę bo mi potrzebny. — Oj człowiecze, robicie tak jak mówi przysłowie:

Leży pies na sianie i sam go nie je
I krowie go nie da.

CZERWIEC. PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE.

Warz tytoń, liście bzowe, pomieszaj z mydliny,
Na robactwo w kapuście to sposób jedyny.
Ogórki poprzesadzaj, okopuj warzywa,
Siecz siano, koniczynę, bo święty Jan wzywa.
Słomą młodziutkie drzewka zasłaniaj od spieki,
I obcinaj z nich wilki, a pilnuj pasieki.

Kończyć siew gryki, lnu i koniczyny. Siać rzepę i ogrodowizny. Pleć len, pszenicę i ogrody. Okopywać buraki i kartofle. Orać ugor i wywozić mierzwę. Zacząć kośbę łąk, koniczyny i wyki. Myć i strzydz owce. Pilnować wczesnych rojów pszczół; w sam czas rójki przypada jeszcze czynność odnawiania gniazda w ulach, w których robota służyła pszczołom nieprzerwanie przez lat 4 do 6 i tak nareszcie zgrubiała, zczerniała i ztwardła, że już daléj użyteczną dla nich być nie może. Kapłonić koguty. Sporządzać klepiska. Drzewa uschłe wycinać. Pieńki karczować i przerzedzać gęste zarosty. Grzyby i jagody zbierać. Nasienie brzostu i wiązu zbierać i wysiewać, a także topoli białéj, włoskiéj i osiki. O niszczeniu owadów nie zapominać. Baczyć, by pastuchy zagajeń nie niszczyli. Psy gończe wprawiać do pola i wyszukiwać, w których norach są lisy. Parzą się: niedźwiedzie i zające. Rodzą się: zające, daniele, króliki, jelenie i sarny. Trą się: karp, krąp, karaś, lin, kiełb, sum, ciernik i jesiotr. Gazety na przyszły kwartał zaprenumerować.

Święty Jan znać daje,
Że przekwitły kłosy,
I siano dostaje,
Hej chłopcy do kosy!
Na łąki o świcie,
Nim deszczyk postraszy,

By przy świętym Wicie,
Uzbierać dość paszy.
Czerwone wisienki,
Zdobią już ogrody,
Hej dzbanek do ręki,
Dalej na jagody.

PRZYSŁOWIE (o śpiochu).

— A wstańże Stachu, 'bo już słonko wysoko, a ty jeszcze spisz. — Dajcie mi pokój matusiu, małom się wczoraj naźgał, aż mi w krzyże wlazło. — Oj nie robota ale próżniactwo wlazło ci w krzyże. — Nie przewodźcie nademną bo i tak nie wstanę — Bójże się Pana Boga Stachu, ano na deszcz się zbiera, a siano w polu. — Niechtam i leje, a ja i tak nie wstanę. — To śpijże próżniaku, nic nie masz i niczego się niedorobisz skoro niechcesz na to pamiętać, że:

Kto rano wstaje,
Temu Pan Bóg daje.

LIPIEC. PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE.

Gdy słońce w żniwnym czasie zanadto dogrzewa,
Oczyszczaj od robactwa i zgnilizny drzewa,
Na kapustę syp wapno z popiołem i sadzą,
Posiać rzepę dla bydła, wykę kosić radzą.
Warz tytoń i tą wodą bydełko wycieraj,
Konie pław, źróbki odsadź, a pszczoły podbieraj.

Kosić łąkę i koniczynę. Oborywać okopowe. Rozpocząć żniwo żyta, a przy końcu miesiąca i pszenicy. Przygotowywać rolę pod oziminę. Bydło chronić od skwarów i poić świeżą wodą. Sprzedać braki. Pleć ogrody i szkółki ogrodowe i leśne. Wybierać ogórki i niszczyć owady na roślinach kapuścianych. W czasie suszy polewać drzewa. Zbierają się wiśnie i inne dojrzałe owoce. Wytępiać mrówki i osy. Teraz jest czas do okulizowania i do obrzynania niepotrzebnych gałęzi. Wyrywać len. Powrósła robić coprędzéj. Wypróżniają się stodoły i naprawiają dachy. Zaopatrzyć się powinien gospodarz w zapas napoju dla żeńców. W plantacyach tytuniu obłamywać boczne odrostki. Osłaniać ule i barcie od słońca w czasie południa. Późnéj rójki pszczół nie dopuszczać. Podbierać lipiec. Wycinać drzewo uschłe lub w zaroślach gęsto stojące. Sążnie przeliczyć i ponumerować. Kończyć wykarczunek i wywózkę drzewa do rzék lub składów. Torfu kopanie w tym miesiącu kończyć się powinno, późniéj albowiem nie wysechłby. Parzą się: zające. Trze się: lin.

Pożółkło już pięknie zboże,
Na żniwiarzy o sierp woła,
Pan Bóg w pracy dopomoże,
Będzie pełna wnet stodoła.
W polu słychać od świtania,
Ode żniwa śpiew ochoczy,

Południowy dzwon podzwania,
Wnet i wieczór, już się mroczy.
Matka stawiaj nam wieczerzę,
Hej do jadła starzy, młodzi,
Kto pracował z wiosną szczerze,
Temu rola bujnie rodzi.

PRZYSŁOWIE (o marnotrawniku).

— A gdzież wy jedziecie z tem zbożem? — Do miasta sprzedać. — Nie możecie to zaczekać aż podrożeje? — Ej nie mogę, bo mi pieniędzy trzeba. — A przecież w tamten tydzień sprzedaliście wszystek owoc z sadu za dobre pieniądze. — Już ich nie ma. — Cożeście kupili? — A nic, alem stracił na weselu Maćkowem, a teraz mi znowu potrzeba, bo Franek chrzci syna i prosił mię za kumotra. — Oj sąsiedzie i nieżal wam téż tak marnie puszczać grosza? — Ej co tam o grosz, nie dbam o niego, bylem się ubawił. — A nie wiecie to, że mówią starzy:

Kto o grosz nie dba, Ten szeląga nie wart.

SIERPIEŃ. PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE.

Weź nasienie warzywne zebrane w ogrodzie,
Odsiej z kurzu, syp w worki i zachowaj w chłodzie.
Szkółki drzewne zakładaj, w dawniejszych gub chwasty,
Zbieraj na zimę grzyby, przybędzie omasty.
Kapustom zda kopaczka, koniczynie kosa,
Owce gnaj na ściernisko, gdy już oschnie rosa.

Siać rzepak zimowy, pszenicę i żyto. Kończyć zbiór ozimin i żąć jarzyny. Rwać len, suszyć, obijać siemię, słać lub moczyć. Zacząć kopanie buraków. Bydło wypuścić na ściernisko. W ogrodach zbierać nasiona. Owady w lasach niszczyć ciągle. Zbierać i wysiewać nasienie brzozy. Te zagony, na które mają być siane nasionka drzew na jesieni, trzeba regulować czyli dokonać regulówkę. Pszczoły nie robią w tym miesiącu pasiecznikowi żadnego zatrudnienia, oprócz gdzieniegdzie dokonywanego podebrania miodu. W okolicach gdzie wiele tatarki sieją i licznie wrzos rośnie, zbierają pszczoły miód jeszcze, lecz im się to nie na wiele przyda, gdyż z powodu, że rośliny teraz nie wydają pyłku kwiatowego, nie mają przeto czém pozasklepiać pszczoły komórek w plastrach. Przygotowywać na zimę: masło, sér, jaja, ogórki, grzyby i powidła. Z dniem św. Bartłomieja rozpocząć można polowanie. Drugi pokos koniczyny przy końcu miesiąca zrobić można.

Pokończone z Bogiem żniwa,
Pełniuteńkie znów stodoły,
Lecz gospodarz nie spoczywa,
I do orki stroi woły.
Na orzechy dziatwo z wioski,
A i kwiatów narwać wiele,

Wniebowzięcie Matki Boskiej,
Będziem święcić wonne ziele.
Był urodzaj Bogu dzięka,
Teraz tylko prosić trzeba,
By Najświętsza nam Panienka,
Wyprosiła za rok chleba.

PRZYSŁOWIE (o niepilnym w służbie Bożej).

— Idziecie Piotrze do kościoła? — Ej niepójdę bo spieka, strasznie mi gorąco. — Ależ to niedziela, toż trzeba Panu Bogu służyć. — Zmówię pacierz w domu. — Na to jest kościół, żeby się w nim modlić. — Alboć to wszędzie nie ma Pana Boga. — Oj Piotrze, Piotrze, ani tamtej niedzieli nie byliście na mszy świętej, ani tej nie idziecie Panu Bogu podziękować. — O ba, mam za co, kiedy mi piorun spalił stodołę. — Dobrze wam zrobił, bo też starzy ludzie powiadają:

Jak Kuba Bogu,
Tak Bóg Kubie.

WRZESIEŃ PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE,

Zbieraj i susz owoce, w zimie się przydadzą.
Drzewa podlej gnojówką, smaruj wapnem z sadzą,
Ponawoź grzędy gnojem, kop rowy przy domie,
Zimowe gruszki, jabłka, rozścielaj na stronie.
Wybierz, wypłucz i wysusz z nasienia ogórki,
Świnie karmij żołędzią, wybierz na chów kurki.

Żniwo wszelkiemi siłami kończyć. Zwozić buraki i kopać kartofle. Siać żyto i pszenicę. Młócić zboże na siew i na sprzedaż. Zacząć podorywać pod przyszłoroczne zasiewy. Porobić przegony dla ścieku wody z ozimin. Oczyszczać łąki. Moczyć len i konopie. Wywozić mierzwę pod przyszłoroczną jarzynę. Bydło rogate na opas przeznaczone, powinno dostać najlepsze pastwisko, a do tego na noc i na południe powinno dostawać świeżą koniczynę, liście kapuściane, burakowe i brukwiane. Sprzątać ogrodowiznę, ścinać kapustę, zbierać nasiona, przygotowywać kadzie na warzywo. Odkarmiać świnie. Pomyśleć o spiżarni. W tym miesiącu kończą pszczoły zbiór miodu i wosku. Na tydzień przed końcem pożytku, trzeba wszystkie nagłówki pozdejmować z ulów. Dokładanie przystawek do kłodowych leżaków, będące niejako ich przedłużeniem, jest nieraz skuteczne. Zbierać i suszyć owoce. Wyznaczyć drzewo na budowle i porządki gospodarskie. Zbierać i wysadzać żołądź. Zbierać nasiona drzew. Drzewa iglaste i wierzby na piaskach nad rzecznych sadzić. Wyschłe drzewa nad drogami dosadzać. Szkółki przed zimą z chwastów oczyścić. Orzechy zbierać i owady niszczyć. Polować na borsuki. Pasterzy i owczarzy do lasów nie wpuszczać. Parzą się stare jelenie. Trą się: łosoś i troć.

Swięty Idzi wiedzie Wrzesień,
Święty Michał już za pasem.
Wnet nadejdzie dżdżysta jesień,
Pożegnaj się z pięknym czasem.
Ziemniak tylko i kapusty,
Zielonością zdobi pole,

A gospodarz orze rolę,
I rozwozi nawóz tłusty.
Dziś wszystkiego jest dostatek,
Aż z radości serca rosną,
Lecz w użyciu trzymaj statek,
By nie brakło chleba z wiosną.

PRZYSŁOWIE (o niezgodzie).

— I zmarniało całe gospodarstwo. — Oj zmarniałoć, zmarniałoć. — O przez Pana Boga, i toć mieliście i gruntu wiele i czeladzi nie mało grosz w kalecie i przez cóż tak zmarnieliście ? — Ha, póki bracia byli w zgodzie wszystkiemu Bóg błogosławił, ale jak się tatuś wzięli swarzyć ze stryjkiem, tak całe gospodarstwo poszło na nic. — A więc zginęliście przez niezgodę? — Ha, przez niezgodę. — Mocny Boże, toć to dawne przysłowie mówi:

Przez niezgodę, Tracą ludzie swobodę.

PAŹDZIERNIK. PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE.

Zgarnij liście uschnięte i syp do gnojówki.
Opatrz stajnią dla konia, oborę dla krówki.
Kończ z sianem oziminy, dopóki pogody.
A gdy zbierzesz jarzynę, znawoź, skop ogrody.
Pszczoły oczyść i dodaj na zimę żywności,
I drób karm, byś wziął pieniądz za niego nie kości.

Spuszczać wodę na polach stojącą. Siać koniczynę w oziminie. Młócić i wiać zboże. Robota koło lnu. Kopać rowy, fundamenty, stawy, sadzawki i studnie. Reperacya mieszkań. W początkach tego miesiąca najpóźniéj przystępuje się do rewizyi pasieki, śledząc za stanem ula każdego, czyli raczéj roju w nim zamieszkałego i przeznaczając na nasienniki te tylko roje, które są wybornemi pod każdym względem; resztę zaś na wybicie lub na przełomki poświęcając. Odbywa się podrzyn miodu jesienny. Na końcu tego miesiąca da się już drzewo owocowe przesadzać, w szkółce trzeba zagony skopać, gdzie mają być płonki sadzone, pestki i jąderka siane. W kuchennym ogrodzie sieje się w tym miesiącu: szpinak zimowy i zimowa szałwia. Podczas pogody zbiera się chmiel, skoro zacznie nasienie znajdujące się między listkami żółknąć. Obwiązywać barcie słomą. Rozpocząć poręby. Zagajenia zasadzać. Siać: żołądź, brukiew, nasienie grabu, kasztana dzikiego, klonu, brzozy, lipy, głogu, trzmielu, kaliny i ostrokrzewu. Pilnować, żeby liści nie wygrabiano. Owady niszczyć. Polowanie na dziki i niedźwiedzie. Parzą się: jelenie i daniele. Trą się: łosoś i pstrąg. Sprzęt ostatnich plonów kończy się w tym miesiącu, roztropność każe zrobić plan, aby różne gatunki inwentarza przezimować.

Chłód nie na żart już bierze,
Nie poradzi na to,
Ze lnu lecą paździerze,
Znać że babskie lato.
Odbiegły jaskółeczki,
Przepiórki, bociany;

Różańcowéj Mateczki
Miesiąc poświęcany.
Żółknie w polu wciąż trawa,
Dla bydełka chudo,
Nie wesołać to sprawa,
Idzie Szymon z Judą.

PRZYSŁOWIE (o fałszywych przyjaciołach).

— Coście tak posmutnieli Bartku? — A jakżem nie miał posmutnieć, kiedym obleciał całą wieś, a nikt mi pięciu reńskich dać nie chce. — A przecież mieliście tylu przyjaciół? — Ba, dopókim ich miał za co poić, to mi każdy chciał duszę oddać, a jak brakło grosza to i grajcara nie dadzą. — Ha, mój Bartłomieju, trzeba umieć wybierać przyjaciół prawdziwych, ale nie takich co was kochają za szklankę piwa lub kieliszek wódki. Bo to: Jak ci szczęście płuży, stu przyjaciół służy,
A jak szczęścia nie ma, ledwie jeden dotrzyma.

LISTOPAD. PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE.

Skończyłeś bracie w polu, chronisz się od mrozów,
Opatrz więc swe naczynie, koło pługów, wozów,
Wedle bron i zaprzęgu; gdy masz czasu więcéj,
Cierniskiem obłóż drzewa strzegąc od zajęcy,
A dziateczki do szkoły wciąż posyłaj ładnie,
Co zdobędą do głowy, to im nikt nie skradnie.

Wysyłać transporty zboża, wełny, lnu itp. Młocka zboża. Trzeć, trzepać i czesać włókno. Można jeszcze na początku tego miesiąca siać jąderka i pestki drzewa owocowego, przesadzać w szkółce płonki; wypada teraz obwiązywać drzewka w tym roku uszlachetnione. Zwozić siano z łąk. Jeźli lód, to robić przeręble. Drzewo opałowe wyrabiać. Owoce zachowane potrzeba przebierać; galarepę, selery i pory do sklepów znosić. Wyrabiać drzewo budowlane. Sadzić drzewka w zagajeniach. Zbierać nasiona olchy, świerku, sosny, jesionu i grabu. Najdaléj w początku tego miesiąca trzeba się wziąść do zaopatrzenia ulów na zimę, zwykle w pierwszych dniach tego miesiąca chowa się pasieka do stebnika. Kupić Kalendarz Polski Illustrowany na rok 1879. Wysiewać żołądź, bukiew i nasienie brzozy. Rowy kopać. Zimowanie inwentarzy już się z początkiem tego miesiąca zaczęło; wypada teraz te ogrodowizny najprzód paść, które najbardziéj zepsuciu są podległe, a mianowicie: buraki, rzepę, brukiew i marchew pastewną. Drogi leśne poprawiać. Wywozić drzewo do składów. Owady niszczyć. Łowić i strzelać: kuny, lisy, tchórze, wydry, dziki, zające i sarny. Parzą się: borsuki, dzikie świnie i sarny. Rodzą się króliki.

Smutne dzionki w listopadzie,
Już nie płynie woda strugą,
Słońce do snu w czas się kładzie,
I wysypia sobie długo.
Bielusieńkie już zagony,
Gałązeczki szronem płaczą,

A łakome głodne wrony,
Na wierzchołkach drzewin kraczą.
Ziemia sobie odpoczywa,
Jak gospodarz przy kominie,
Lecz myśliwca teraz żniwa,
Jemu radość, strach zwierzynie.

PRZYSŁOWIE (o próżniaku).

— Walek idź do stodoły młócić. — Kiej zimno tatusiu. — To weź drzewo i strugaj kołki do brony. — Kiej okaleczyłem sobie palec, to nie mogę. — A to idź do sadu i suchym jałowcem poobkładaj drzewa, by ich zające nie ogryzały. — Kiedybym się pokłuł w ręce. — No to weź książkę i przeczytaj nam co. — Kiedy mnie oczy bolą. — Oj próżniaku, próżniaku, a nie wiesz to o tem, że:

Początek próżniacki, Koniec łajdacki.

GRUDZIEŃ. PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE.

Trzymaj pszczółki twe ciepło, dodawaj im strawy,
Przewietrzaj bydło, aby dobytek był żwawy,
Każ okuć ostro konie, ażeby w przygodzie
Nóg sobie nie łamały na tym twardym lodzie.
O godach niech pomyśli gosposia kochana,
A ty znów o czeladzi, bo wkrótce Szczepana.

Młocka zboża, a w tęgie mrozy młócić koniczynę, która wówczas najlepiej z nasienników wychodzi. Wziąść się do transportowania zboża, mąki, lnu, konopi, drzewa itp. Zwozić siano ze stogów. Dawać bydłu ciepłe poiło kto nie ma brahy i soli, a owcom chociaż sól, która zresztą zawsze w owczarni znajdować się winna. Zamykać rachunki i obliczać się z czeladzią. Rąbać drzewo w lasach. Większa część pasieczników kraju naszego, zatyka oczko w ulach na zimę. Doświadczenie jednak najświatlejszych naszych pszczolarzy: Lubienieckiego i Dolinowskiego, zwyczaj ten za naganny uznaje. W szkółkach owoców trzeba jeżeli mrozu nie ma, kończyć dawniej zaczęte roboty. Przeręble w stawach trzeba często odnawiać. Karcze na łuczywo sprzedawać. Zbierać szyszki sosnowe i świerkowe, oraz nasienie olszowe. Owady lasom szkodliwe niszczyć. Polowanie na drapieżne zwierzęta i koty. Parzą się: dzikie świnie i sarny. Rodzą się króliki. Trą się: sieja, sielewa i miętus. Gazety na przyszły kwartał zaprenumerować.

Koniec roku miły człecze,
Przy tym końcu pomnij na to,
Że i życie tak uciecze,
Jak uciekła wiosna, lato.
Boć to wiosna to wiek młody,
Co się zwolna w lato mieni,
A dojrzały, to w jesieni,
Starość znowu w zimie lody.
Więc gdy smutno w tej podróży,
Niech ci ta myśl śmierć osłodzi,
Narodzenie Boże wróży,
Że się człowiek znów odrodzi.

PRZYSŁOWIE (o pracowitym).

— Co wy też Kazimierzu zawsze źgacie i źgacie wedle tego gospodarstwa, toć to zima, odpocząć trzeba. — Hej kumotrze, albo to brzuch odpoczywa, trzeba mu jadło szykować. — No, brzuch jak brzuch, aleć przecie wszystko spoczywa, toż i drzewa śpią i zboże leży w ziemi i ano wody stanęły. — Po wierzchu kumotrze, po wierzchu, ale wewnątrz zawsze się tam praca odbywa, powinniście wiedzieć o tem, że:

Kto się pracy nie leni,
Temu rola się pleni.

Kaplica hr. Potockich na Wawelu w Krakowie.

Zwyczaje i Obyczaje.

STYCZEŃ.

NOWY ROK.

Nowy Rok wypada zawsze w oktawę Bożego Narodzenia; w dzień ten według Ewangelii św. Łukasza, przedstawiono Chrystusa w świątyni, obrzezano według ustaw hebrajskich, i nadano mu imię Jezus; ztąd kościół obchodzi w dniu tym pamiątkę Obrzezania Zbawiciela i nadania mu imienia Jezus. Starożytni Rzymianie w dniu tym obchodząc zaczęcie Nowego Roku, wydawali świetne uczty i maskarady na cześć bożka Janusa (od którego i miesiąc cały zwał się Januarius), oraz bogini Sileny. U nas dawniej był bardzo piękny zwyczaj, że proboszcz z organistą zawsze przed Nowym Rokiem obchodzili chaty kmiece, modlili się razem, obdarzali opłatkami, a następnie ciągnęli egzamin z gospodarza, jego żony, dzieci, powinowatych i czeladzi, dowiadując się, czy umieją dobrze pacierz, czy pamiętają przykazania i czy znają dobrze nauki katechizmowe. Dziś wyszło to ze zwyczaju, a natomiast składanie życzeń upowszechniło się wszędzie, z dołączeniem niekiedy podarunków dawanych, jak to mówią, na kolendę. Kto zaś nie może lub nie chce sam osobiście składać komu życzenia, posyła bilet nazwany z powinszowaniem Nowego Roku. Od lat kilku wszedł w Warszawie chwalebny zwyczaj, że ci którzy rozsyłali dawniej bilety, teraz składają w miejsce tego pewną summę, zwykle niewielką, na korzyść jakich zakładów

dobroczynnych, lub osób potrzebujących wsparcia. Z Nowym Rokiem rozpoczyna się także czas uciech — karnawał, o którym na następnej kartce słów kilka.

LUTY.

KARNAWAŁ

Karnawał i jako wyraz i jako zwyczaj pochodzi z włoskiego. Włosi przed nastaniem wielkiego postu, który dawniej na całym półwyspie Apenińskim ze ścisłością był obchodzony, chcieli sobie pohulać za całe czterdzieści dni i biesiadując, pijąc, bawiąc się radośnie, krzyczeli w uniesieniu żegnając się z mięsem: carne vale! to jest mięso bywaj zdrowe! Do dziś dnia Włosi trzymają prym w uroczystościach karnawałowych; — dawniej słynęła Wenecya, dziś Rzym. We Francyi już nie tak huczno i gwarno; w Niemczech niemal zupełnie spokojnie. U uas karnawał rozpoczyna się także z Nowym Rokiem; ulicznych zabaw i zgromadzeń nie ma wcale, wszystko pod dachem się odbywa. Cechami naszego karnawału są: tańce, maskarady, kuligi, faworki czyli chrust i pączki. Najhuczniejszymi dniami zabaw, w których i lud najczęściej także wielki ma udział, lecz nie razem jak we Włoszech n. p. z wyższemi klasami, są: tłusty czwartek czyli ostatni w karnawale, zapustna niedziela i ostatni poniedziałek i wtorek. Po ostatnim wtorku zaraz we środę przypada popielec, dzień modlitw, niby rozpoczęcia chwil pokuty, a rozstania się z dniami uciech; kapłan przypominając to, sypie na głowy modlących się wiernych popiół, mówiąc: proch jesteś i w proch się obrócisz. Po ulicach zaś chłopcy przypinają przechodzącym kobietom, szczególniej niezamężnym, klocki z drzewa, kości lub łap zajęczych, i śmiejąc się mówią, że to jest kara dla tych, które w ciągu karnawału za mąż nie poszły. Dawniej przyłączano jeszcze do klocka satyryczne wierszyki, lecz dziś to ustało.

MARZEC.

POST WIELKI.

Dla przysposobienia się do należytego obchodzenia pamiątki Zmartwychwstania Pańskiego czyli Wielkiej Nocy i przyjęcia komunii św., kościół naznaczył post czterdziestodniowy na pamiątkę postu Jezusa Chrystusa na puszczy. Post zaczynał się dawniej od niedzieli starozapustnej i trwał z wyłączeniem niedziel i sobót aż do Wielkiejnocy; a teraz zaś od Popielca bez żadnych wyłączeń. W kościołach kapłani przywdziewają ciemnych barw ubiory. Gloria in excelsis i Te Deum przestają być śpiewane, wstrzymanie od pokarmów mięsnych jest nakazane i spowiedź wielkanocna na dwa lub cztery tygodnie przed Wielkanocą rozpoczyna się. U nas odprawia się jeszcze nabożeństwo nieszporne zwane: Gorzkiemi żalami, podczas których lud wraz z duchowieństwem śpiewa pieśni rozważające mękę i śmierć Chrystusową. W środę po trzeciej niedzieli postu przypada tak zwane półpoście czyli środopoście, w niektórych miejscowościach ogłaszane biciem w dzwony w południe, a w wieczór rzucają pod nogi przechodniom lub we drzwi mieszkań garnki z popiołem, wołając: półpoście! Ostatnia niedziela przed Wielkanocą zowie się Kwietnią czyli Palmową, gdyż palmy w on dzień się święcą na pamiątkę tryumfalnego wjazdu Chrystusa do Jerozolimy na kilka dni przed Jego śmiercią. Gdzieindziej a szczególniej w Paryżu do połowy postu trwają najhuczniejsze zabawy; u nas wszelkie takie rozrywki nikną, a ich miejsca zajmują: koncerta a teraz i odczyty.

KWIECIEŃ.

WIELKANOC.

Tydzień poprzedzający dzień pamiątki Zmartwychwstania Pańskiego nazwany także wielkim, jest prawdziwie tygodniem

uroczystości. Rozpoczyna go Wielka Środa tak zwana ciemną jutrznią odprawioną w wieczór, w czasie której kleryk gasi piętnaście świec, a duchowni śpiewają lamentacye Jeremiasza proroka i robią łoskot w końcu nabożeństwa, dla wyobrażenia zaburzenia, jakie w naturze śmierć Boga-człowieka uczyniła. W Wielki Czwartek jest ostatnia głośna msza, krzyż składa się w grobie, świeczniki na ołtarzu przewracają się na znak żałoby, odbywa się poświęcenie olejów do chrztu i oleju do ostatniego namaszczenia, w końcu obmycie nóg 12-tu biednym. Wielki Piątek nie ma zbyt wiele pamiątkowych nabożeństw; kapłani modlą się tylko za wszystkich: papieża, biskupów, kapłanów, lud, przyjaciół i wrogów nawet, na pamiątkę Chrystusa, który na krzyżu modlił się za nieprzyjaciół. U nas w tym dniu rozpoczyna się nawiedzanie grobów i trwa to aż do soboty wieczór. W Wielką Sobotę jest więcej uroczystych nabożeństw: najprzód kapłan poświęca przed kościołem ogień i ciernie, następnie w kościele już święci świecę woskową, zwaną paschałem, która jest godłem zmartwychwstałego Chrystusa Pana; dalej poświęci wodę do chrztu, a w końcu odprawia mszę, w czasie której podczas Gloria dzwony znów słyszeć się dają. Uroczystość Zmartwychwstania rozpoczyna się u nas nabożeństwem zwanem Rezurekcyą, w czasie którego krzyż podniesiony jest z grobu, pieśni radosne brzmią a wesołe Alleluja roznosi się w powietrzu; zresztą wszystkie inne modły i nabożeństwa uroczyście są obchodzone.

MAJ.

BOŻE CIAŁO.

Uroczystość Bożego Ciała na cześć Najświętszego Sakramentu, zaprowadził w roku 1246 Robert, biskup Leodyjski. Następnie w roku 1264 papież Urban IV, bullą nabożeństwo kazał obchodzić wszędzie w czwartek po oktawie Zielonych Świątek. Processya i oktawa przydane zostały przez papieża Jana XII. W czasie tych processyi Ciało Pańskie obnoszone jest po uli-

cach, drogach wiejskich i placach publicznych. Naokoło kapłana niosącego Najświętszą Ofiarę, jest mnóstwo duchowieństwa z gorejącemi świecami w ręku, na znak żywej wiary. Przed Najświętszym Sakramentem dziewczątka ubrane w bieli i w wieńce, sypią kwiaty. Rozpoczynają pochód cechy i bractwa z chorągwiami i światłem. Processya obchodzi cztery ołtarze i przy każdym z kolei odczytuje się głośno przez kapłana Ewangelia. Processya i czytanie Ewangelii, przypominają wiernym chodzenie Pana Jezusa po wsiach i miasteczkach i opowiadanie Ewangelii, oraz, że o tajemnicy Ciała Pańskiego piszą wszyscy czterej Ewangeliści. Przez całą oktawę tej uroczystości, stoją na ołtarzu trzy kielichy wzniesione na znak, iż to jest w całem znaczeniu uroczystość Ciała Pana Jezusa. Processye Bożego Ciała po miastach odznaczają się wielką powagą a czasem i wspaniałością, zwłaszcza gdy jak się to w niektórych miejscach dzieje, biją dzwony, grzmią działa, a monarchowie i inne znakomite znaczeniem osoby, towarzyszą processyi i niosą baldachim. Na wsiach za to skromne processye wijące się wstęgą pośród zielonych łanów i drzew rozkwitłych, rozrzewniając do łez, błogo i uroczo działają na serca modlących się prostaczków.

CZERWIEC.

WIGILIA ŚW. JANA.

Do wigilii św. Jana przywiązane są znowu uroczystości, lecz już nie religijne, ale zwyczajowe. Sięgają one bez wątpienia bałwochwalczych czasów. W dzień ten, a raczej wieczór tego dnia, palą po wsiach drwa na kupę ułożone, co zwie się palić sobótki. Przez te stosy płomienne przeskakują parobcy wiejscy a czasem i dziewuchy, zielem bylicą przepasane, przyczem śpiewają przeróżne pieśni na poły chrześcijańskie, na poły znamiona bołwochwalstwa noszące; uroczystość tę nazywają Polacy sobótką. Po sobótkach odważni i bogactw żądni, idą o samej północy w las ciemny, kędy rozkwita cudowne ziele paproć,

którego kwiat odkrywa wszystkie skarby zakopane w ziemi, a tem samem szczęście przynosi. Na Rusi paproć nazywa się perelot-trawa. Na nieszczęście czy szczęście kwiatu tego trudno dostać, bo trzeba przezwyciężać różne zawady, jakie zły duch po drodze stawia. Prócz sobótek w wigilię św Jana, puszczają także dziewuchy wieńce na wodę, i z ich pływienia lub tonięcia, wróżą sobie rychłe lub nierychłe zamążpójście a nawet i śmierć. Warszawa sobótek nie pali, na to trzeba błoni, lasów, bylic, zieleni i ludu wieśniaczego. Za to jest w Warszawie zwyczaj, iść nad wieczorem na most nad Wisłą, spacerować, iść na miód na Pragę lub przypatrywać się, jak ludek miejski ciska wianki, a zwinni przewoźnicy i rybacy w swych małych łodziach uwijają się, chwytając wianki dziewuch z drżeniem serca czekających na tę zdobycz. Schwytanie bowiem wianka, znaczy zamążpójście w ciągu roku, a gdy popłynie sobie do Gdańska, to znaczy, że trzeba rutkę wciąż siać.

LIPIEC.

UROCZYSTOŚĆ SERCA P. JEZUSA.

Uroczystość ta przypada właściwie w Czerwcu, lecz że w tym miesiącu opisywaliśmy wigilią św. Jana, a na miesiąc Lipiec żadna z znaczniejszych uroczystości nie przypada, powiemy więc słów kilka tutaj o uroczystości Serca Jezusowego. Ksiądz B. P. Rz. tak opisuje tę uroczystość: Nabożeństwo do Serca Pana Jezusa, chociaż zdaje się być nowem, jednak w gruncie rzeczy jest ono tak dawne, jak sam chrześcijanizm. Wiara nas uczy, że w Chrystusie Panu są dwie natury odróżnione: boska i ludzka zjednoczone w jednej osobie Słowa Przedwiecznego. W skutku tego zjednoczenia, własności jednej natury mogą być przypisane drugiej, i dwie natury ze swemi własnościami mogą być przyznane osobie Słowa przedwiecznego. Słuszność tego nabożeństwa zasadza się na tem, że czcząc człowieczeństwo Jezusa Chrystusa lub Jego jakąś część, uważamy je wtedy zjednoczone z osobą Słowa.

W XVII wieku nabożeństwo do Serca Pana Jezusa nabrało wielkiego znaczenia w skutku gorliwości ojca Eudesa, a osobliwie wielebnej matki Małgorzaty Maryi Alacoque i jej spowiednika księdza Colombiére.

Nabożeństwo do Serca Pana Jezusa pomimo oporu różnych osób rozszerzyło się, i nareszcie w roku 1765 na prośby biskupów polskich, przez Klemensa XIII zostało zatwierdzone.

SIERPIEŃ.

PRZEMIENIENIE PAŃSKIE.

Dnia 6 sierpnia, pisze ksiądz B. P. R., obchodzi kościół pamiątkę przemienienia się Chrystusa Pana na górze Tabor w obecności apostołów Piotra, Jakóba i Jana, oraz Mojżesza i Eliasza proroka, o którem to przemienieniu wspominają ewangeliści Mateusz, Marek i Łukasz. Cel tego święta pięknie jest wyryżony w modlitwie kościoła katolicko-wschodniego: „Chryste nasz Boże, któryś się na górze Tabor przemienił, i swym uczniom chwałę swego bóstwa pokazał, opromieńże nas światłem swego poznania, i prowadź nas drogą swych przykazań, jako nasze jedyne dobro i nasz najlepszy przyjaciel“. W kościele wschodnio-katolickim Przemienienie Pańskie należy do dwunastu wielkich uroczystości w roku; w kościele zaś zachodnim, wspomina o niem już w V tym wieku św. Leon papież, lecz dopiero w roku 1457 na rozkaz Kaliksta III, papieża, poczęto je w całym kościele zachodnim obchodzić, do czego powód dało zwycięstwo przed rokiem przez chrześcian pod Belgradem odniesione nad Turkami. Od roku 1775 należy ono na Zachodzie do świąt zniesionych jako uroczystych, a obchodzone tylko jako święto kościelne. U nas po wsiach niektórych uroczyście obchodzone, w Warszawie niektórzy święcą je do południa, a po kościołach uroczyste nabożeństwa są odprawiane. Zwykle w tygodniu, przynajmniej

w Warszawie, odbywa się spowiedź i komunia; szczególniej też ludzie dotknięci dolegliwościami, modlą się serdecznie w tym dniu, błagając Najwyższego Pana o zmianę swego nieszczęśliwego stanu.

WRZESIEŃ.

NARODZENIE NAJŚW. MARYI PANNY.

Najświętsza Marya z królewskiego izraelskiego rodu Dawida, córka św. Joachima i Anny, urodzoną została w późnych tejże latach; o urodzeniu jej św. Joachim miał objawienie. W trzecim roku rodzice ofiarowali Maryą Bogu w kościele Salomona w Jeruzalem. W piętnastym roku kapłani, wedle przyjętego w tamtych krajach zwyczaju, wydali za mąż za Józefa córkę Joachimową. Ewangelia obszernie opisuje o zwiastowaniu Najświętszej Panience przez anioła Gabryela, że pocznie z Ducha św. i porodzi w Betleem Syna imieniem Jezus, który będzie Synem Bożym, o ucieczce św. Rodziny do Egiptu przed prześladowaniem Herodowem, o powrocie do ziemi świętej, o młodych latach Chrystusa. Podczas nauk głoszonych przez Zbawiciela, Boga-Rodzica ciągle Synowi towarzyszyła aż do śmierci Jego na krzyżu i złożenia ciała Chrystusowego do grobu. Po Zmartwychwstaniu widywała często swego syna przez czas jego pobytu na ziemi. Po Wniebowstąpieniu Chrystusa i rozejściu się Apostołów, Marya przemieszkiwała u św. Jana Ewangelisty, stosując się do polecenia Chrystusa umierającego na krzyżu, gdy mówił: „niewiasto oto Syn twój". Zgon jej przypadł w czasie największego zgromadzenia się Apostołów i uczniów w Ziemi świętej, więc ci wzięli ciało Jej na ramiona, nieśli do Getsemani i złożyli je tam, a muzyka niebieska przez trzy dni grała przy grobie; na czwarty dzień ciało znikło. Daremno go szukano, powstało mniemanie powszechne, że połączyło się z duszą w niebie. O grobie Najświętszej Maryi Panny dziś nikt nie wie.

PAŹDZIERNIK.

NABOŻEŃSTWO NAJŚW. BOGA-RODZICY.

Najświętsza Marya Panna, jako Matka Boga-człowieka, najświętszą jest po Bogu u wszystkich wiernych. Świąt na obchodzenie rozlicznych pamiątek i żywota Najświętszej Panienki jest wiele; dzielą się one na uroczysto obchodzone i na kościelne. Do pierwszych należą: Oczyszczenie N. M. P. dnia 2 lutego; Zwiastowanie N. M. P. dnia 25 marca; a jeśli wypada w wielki tydzień lub w tygodniu po Wielkiej nocy, to przenosi się na poniedziałek po niedzieli przewodniej; Wniebowzięcie N. M. P. dnia 15 sierpnia, inni nazywają to święto Zaśnięciem Boga-Rodzicy; Narodzenie NMP. d. 8 wrześ. i Niepokalane Poczęcie NMP. ustanowione dla uczczenia chwili, gdy Marya poczęła się w żywocie matki. Do świąt kościelnych należą: Zaślubiny N. M. P. dnia 23 Stycznia; N. M. P. Bolesnej w piątek przed niedzielą Kwietnią; Nawiedzenie N. M. P. dnia 2 lipca; N. M. P. Szkaplerznej dnia 16 lipca; N. M. P. Anielskiej dnia 2 sierpnia; N. M. P. Śnieżnej dnia 5 sierpnia; N. M. P. od wyzwalania niewolników dnia 24 września; N. M. P. Różańcowej dnia 7 października; Opieki N. M. P. w drugą niedzielę listopada. Ofiarowanie N. M. P. dnia 21 listopada; i N. M. P. Loretańskiej dnia 10 grudnia. Dwa święta uroczyste Boga-Rodzicy noszą jeszcze odmienne także nazwy, i tak: święto Oczyszczenia N. M. P. zowie się Matką Boską Gromniczną; a święto Wniebowstąpienia N. M. P. zowie się znowu Matką Boską Zielną.

LISTOPAD.

ADWENT.

W listopadzie zazwyczaj zaczyna się Adwent, to jest czas przeznaczony dla przygotowania się do należytego uczczenia

świąt Bożego Narodzenia. Kościół od adwentu rozpoczyna swój rok kościelny. Msza w adwencie rano przed świtaniem się odprawia, i zaczyna się od słów: „Rorate coeli“ czyli: „Niebiosa spuśćcie rosę“, od tych to słów łacińskich pierwsze msze adwentowe nazywają się Roratami.

Kościół święty, pisze ks. J. Osiecki, w tym czasie okazuje się jakby w smutku pogrążonym: dlatego ubiory kościelne, ton śpiewów smutek wyrażają; nie śpiewa się w czasie summy hymn anielski Gloria in excelsis, ani na jutrzni Te Deum. Muzyka milczy, uczta i tańce są zakazane. Jest to czas skupienia ducha, gorętszych modłów i umartwienia. Jest to jakby mały post, na podobieństwo wielkiego przed Wielkanocą. Dawniej był zwyczaj pościć przez cały adwent, dziś zaś tylko w środy i piątki przez cały Adwent post ścisły jest nakazany. Roraty atoli nie wszędzie są wprowadzone; w Polsce tylko i w niektórych prowincyach jej przyległych, w Austryi, Szlązku, uroczyście i we wszystkie dni nawet obchodzi się to nabożeństwo. Roraty w Polsce upowszechnić mieli: Przemysław Pobożny, książę poznański i Bolesław Wstydliwy w wieku XIII. Jest zwyczaj w niektórych okolicach naszego kraju trąbienia na ligawkach w czasie adwentowym, młodzież wiejska wygrywa na nich proste, lecz przejmujące tony. Niedziel adwentowych musi być koniecznie cztery, chociaż Adwentu niezawsze bywa pełne cztery tygodnie, gdyż przysłowie: święta Katarzyna Adwent zaczyna, nie jest prawdziwem.

GRUDZIEŃ.

BOŻE NARODZENIE.

Dzień pamiątki Narodzenia Chrystusa Pana poprzedza Wigilia. Obchodzoną ona jest u nas inaczej jak inne wigilie. Przez cały dzień powinno się pościć, za ukazaniem się gwiazdy, rozpoczyna się wieczerza w gronie rodziny i przyjaciół, poprzedzona łamaniem się opłatkiem na znak życzeń. W dzień ten rodzice dają dzieciom upominki z zabawek, choinki oświetlonej,

pierników, orzechów, jabłek i bakalii; nazywa się to na gwiazdkę lub błędnie na „Heilige Christ“ z niemieckiego. Na wsiach zwykle stół zaścielają sianem, a w kątach izby snopki słomy stawiają na pamiątkę, że Pan Jezus narodził się w stajence i nowo-narodzony położony był na sianie. W tym dniu znajomi odwiedzają sią, dzielą się opłatkiem i życzą sobie szczęśliwego roku, co się nazywa dosiego roku. W Warszawie zwyczaj ten nie jest jeszcze bardzo upowszechniony, ale w Krakowie szczególniej jest zachowywanym.

Dzień Bożego Narodzenia jest uroczystością wielkiej radości; jeżeli przypada w piątek zwalnia od postu. Każdemu kapłanowi wolno odprawić trzy msze święte: 1) dla uczczenia Boga w trzech osobach Trójcy Przenajświętszej; 2) dla uczczenia potrójnego narodzenia Chrystusa Pana, to jest: od wieków z Ojca bez matki, w czasie z Matki bez Ojca i duchownego w sercach naszych przez łaskę. O północy lub rankiem odprawia się msza zwana pasterską, i zaczynają się śpiewać kolendy. Pomiędzy kolendami jest wiele pieśni bardzo starych, pełnych naiwności i prostoty, nasuwających nam na myśl ubiegłe lata.

Jarmarki uprzywilejowane*)

w kr. Galicyi, w W. księstwie Krakowskiem i ks. Bukowińskiem.

A.

Alwernia, powiat Chrzanowski, 15 Stycznia, 26 Lutego, 19 Marca, 24 Kwiet., 16 Maja, 24 Czer., 18 Lipca, 16 Sierp., 24 Wrześ., 21 Paź., 23 List., 23 Gr.

Andrychów, pow. Wadowicki, 12 jarmarków, ośm w miesiącach: Styczniu. Lutym, Kwiet., Maju, Lipcu, Wrześ., Paźdz. i Listop., w pierwszy wtorek po 15tym i 19 Czerw., 24 Czerw., 24 Sierpnia i 24 Grudnia. Co wtorek targ tygodniowy, a w razie święta w następnym dniu.

B.

Baranów, powiat Tarnobrzeski, co wtorek targ tygodniowy.

Bełz, pow. Sokalski, 9 i 31 Stycz., 17 Marca, 28 Kwiet., 24 Czerw., 2 Lip., 1 Sierpnia, 13 Paździer., 26 Listop., 12 Grud. W poniedz. i piątki targi.

Biała, m. powiat, w trzeci poniedz. po śś. Trzech Królach, w drugi poniedz. po ś. Janie Nepomucenie, w pierwszy poniedziałek po ś Jakóbie Apostole, w pierwszy poniedziałek po śś. Szymonie i Judzie, każdy z tych jarmarków trwa dni trzy. Co wtorek i sobotę targi na trzodę chlewną; co czwartek na bydło rzeźne.

Biecz, pow. Gorlicki, 12 jarmarków w dnie poniedz.: po 1 i 25 Stycznia 24 Lut., 24 Marca, 20 Kwiet.. 25 Maja 29 Czerw, 10 Sierp., 15 Wrześ. 17 Paździer., 4 Listopada, 6 Grudnia. Co poniedziałek targ tygodniowy.

Bobowa, powiat Grybowski, co czwartek targ tygodniowy.

Bochnia, m. powiat., 2 Stycz. w poniedz. po niedz. mięsopust., po 3 niedz. postu na konie i bydło (trwa aż do piątku tego samego tygodnia), potem jarmark we czwartek każdego tygodnia aż do piątku po Wniebowst. Pańs., w piątek po Bożem Ciele, 24 i 30 Czerw., 22 Lip., 10 Sierp., w poniedz. po Podwyższ. św. †, w poniedz. po Różań., 11 i 25 Listop. Jeżeli który z tych jarmarków przypadnie na sob., niedz. lub dzień świąteczny, odkłada się na następny poniedz. lub dzień powszedni. Co czwar. targ tygodniowy.

Bolechów, powiat Doliniański, 18 Stycznia, 5 Maja, 11 Lipca i 26 Wrześ. Co poniedziałek targ tygodniowy.

Brody, m. pow., 18 Styc., 5 Maja, 26 Sierp. targ na wełnę przez dni ośm i 30 Paź.

Brzesko, m. powiatowe, co trzeci wtorek jarmarki na bydło, konie, nierogaciznę, len, nabiał; co wtorek targ tygodniowy.

Brzeżany, m. powiat. ma cztery jarmarki większe: 13 Stycznia, n. st., w ruskie środopoście; we wtorek po Zielonych świętach ruskich, 1 Sierpnia. Sześć jarmarków mniejszych: 3 Lutego, 21 Maja, 3 Września, 15 Paźdz. 20 Listopada i 18 Grudnia. Co poniedziałek i piątek targ tygodniowy.

Brzostek, powiat Pilzneński, co dni 14 we wtorek targi.

---

*) Gdy uregulowanie przez Rząd jarmarków ukończonem nie zostało, z trudnością postaraliśmy się o daty w powyższym wykazie, bo z wielu miast do których się odnosiliśmy, mianowicie do pp. Burmistrzów z uprzejmą prożbą o dostarczenie dat odbywających się jarmarków, dotąd żadnych sprostowań nie otrzymaliśmy. Dla tego też umieszczamy je na końcu tak jak podane były w latach poprzednich.

Brzozów, m. powiat., 6 Stycz., 6 Lut., 16 Marca, 23 Kwietnia, 26 Maja, 29 Czerw., 22 Lipca, 24 Sierpnia, 14 Września, 4 Października, 1 Listop. 4 Grudnia. Co poniedziałek targ tygodniowy.

Buczacz, pow. Kołomyjski, 18 Stycznia, 14 Lutego, 29 Marca, 6 Kwietnia, 5 Maja, 2 i 22 Czerwca, 13 Sierpnia, 7 Września, 13 Października, 11 Listopada i 12 Grudnia. Co czwartek targ tygodniowy.

C.

Chrzanów, m. powiat., w poniedz. po Trzech Królach, po Matce Boskiej Gromnicznej, 12 Marca, 1 Maja, 24 Czerw., 15 Sierp., 25 Lipca, 10 i 28 Października, 11 Listopada i 6 Grudnia Co czwartek targ tygodniowy.

Ciężkowice, powiat Grybowski, co poniedziałek targ tygodniowy, w razie święta w dzień następny.

Czernichów, pow. Krakowski, 12 jarmarków, w poniedziałki po Trzech Królach, N. M. P. Gromnicznej, ś. Józefie, ś. Wojciechu, Wniebowst. P., ś. Trójcy, ś. Jakóbie, ś. Bartłomieju, ś. Mateuszu, śś Szymonie i Judzie, ś. Katarzynie, ś. Tomaszu.

Czortków, m. powiat., 2 Lutego, 21 Marca, 21 Maja, 11 Lipca. 27 Sierpnia, 7 Listopada i 21 Grudnia. Co czwartek targ tygodniowy.

D.

Dębica, pow. Pilzneński, 2 Stycz., 2 Lut., 25 Kwiet., w dniu Bożego Ciała, ś. Małgorzaty, 24 Sierpnia, 15 Października, 4 Grudnia

Dembowiec, pow. Jasielski, 11 Stycz., 24 Lut., 19 Marca, 5 Kwiet. 3 Maja, we wtorek po Zielonych Świętach, 24 Czerw., 4 i 24 Sierp., 14 Wrześ., 4 Paździer., 11 i 25 Listop. Co poniedziałek targ tygodniowy.

Dobczyce, powiat Wielicki, w każdą pierwszą środę miesiąca jarmark; w każdą zaś trzecią środę miesiąca targ tygodniowy.

Drohobycz, miasto powiat. Co poniedziałek targ tygodniowy.

G.

Gorlice, m. powiat., ma 12 jarmarków we wtorki: po śś. Trzech Królach, ś. Macieju, niedzieli Kwietniej, śś. Filipie i Jakóbie, Wniebowstąpieniu Pańskiem, ś. Janie Chrzcicielu, ś. Maryi Magdalenie, Wniebowzięciu N. M. P., Narodzeniu N. M. P., ś. Franciszku Seraf., ś. Marcinie, po trzeciej niedzieli Adwentu; co wtorek targ tygodniowy.

Gródek, w pow. Gródeckim, w dniu gr. ob. święto Błahowiszczenie, 6 Kwiet., w następny dzień po Bożem Ciele i 14 Września.

H.

Halicz, powiat Stanisławowski, 7 Stycznia, 5 Kwiet., 5 Lipca i 12 Paździer. co piątek targ tygodniowy.

Horodenka, m. powiat., (według starego stylu): 1 Stycz., 2 Lut., w drugi poniedziałek postu, 25 Marca, 23 Kwiet., we Wniebowstąpienie Pańskie, 29 Czerwca, 15 Sierpnia, 16 Października. Co wtorek i piątek targ tygod.

J.

Jarosław, m. powiat., ma cztery jarmarki po ośm dni trwające: 10 Stycz., 10 Marca, 13 Czerw. i 2 Wrześ. Co poniedz. i piątek targi tygodniowe.

Jasło, miasto powiatowe, 6 Stycznia, 3 Lutego, 23 Kwietnia, 21 Września, 1 i 30 Listopada. Co piątek targ tygodniowy.

Jaworów, m. powiat., 5 Maja, 1 Sierpnia, 26 Października i 12 Grudnia (według starego stylu). Co poniedziałek i piątek targi tygodniowe

Jeleń, powiat Chrzanowski, w dzień po Nowym Roku, w poniedziałek po niedzieli Starozap., 19 Marca, 3 Maja, 3 Czerwca, w poniedz. po ś. Janie Chrzcicielu, 25 Lipca, w drugi poniedz. po ś. Wawrzyńcu M., 14 Wrześ., w poniedziałek po św. Franciszku Serafinie, w poniedziałek po WW. ś., w poniedziałek po św. Mikołaju biskupie.

Jordanów, pow. Myślenicki, ma 26 jarmarków rocznie, w dni poniedziałkowe co dni 14; w razie przypadającego na ten dzień święta, jarmark odbywa się w dniu następnym.

K.

Kałusz, m. powiat., 10 jarmarków po 2 dni trwających: 18 Stycz., 11 Lut. 13 Marca, 20 Kwiet., 16 Maja, 6 Czerw., 20 Lip., 28 Wrześ., 18 Listop. i 20 Grudnia; dwa zaś jarmarki po 5 dni trwające, 20 Sierp. i 28 Wrześ. Co piątek targ tygodniowy.

Kamionka Strumiłowa, m. powiat., 2 Stycz., 21 Marca, 7 Kwietnia, 24 Czerw., 11 Lip., 28 Sierp., 15 Paź. i 21 Listop. Co piątek targ tygod.

Kęty, 16 jarmarków w poniedziałki przed ś. Agnieszką, Wielkanocą, ś. Janem Kantym, i 4go tygodnia postu. Następne zaś w poniedziałki po Oczyszczeniu N. M. P., po Zapustach, Znalez. ś. Krzyża. Wniebowstąpieniu Pańsk., Bożem Ciele, ś. Małgorzacie, Maryi Anielskiej, Wniebowz. N. M. P., Podwysz. ś. Krzyża, ś. Janie Kantym, ś. Katarzynie, ś. Poczęciu N. M. P.

Kołaczyce, powiat Jasielski, co drugi poniedziałek jarmark.

Kolbuszowa, miasto powiatowe, co wtorek targ tygodniowy.

Kołomyja, m. powiat., na Wniebowstąpienie P. (według gr. kat. obrz.), 6 Lut., 24 Kwiet., 15 Czerw., 3 Sierpnia, 13 Września, 30 Października, 18 Grudnia (według nowego stylu).

Komarno, powiat Rudki, w poniedziałek po ś. Trójcy, w poniedziałek po śś. Szymonie i Judzie. W poniedziałek i piątek targi tygodniowe.

Kraków, (stolica W. Ks. Krakowskiego) począwszy od r. 1856 ma jarmarków 14-dniowych: a) na wiosnę na ś. Wojciecha, t. j. dnia 23 Kwietnia i w jesieni na ś. Michała 29 Września, b) jarmarków 5-dniowych na bydło i konie 2 do roku; w poniedziałek po 4tej niedzieli Postu i w jesieni 1 Października. Co wtorek i piątek targ tygodniowy.

Krosno, m. powiatowe, w poniedziałki: po Nowym Roku, Białéj niedzieli, ś. Trójcy, ś. Ignacym Lojoli (31 Lipca), śś Szymonie i Judzie (28 Paź.)

Krzeszowice, (W. Ks. Krak.) co poniedziałek targ tygodniowy.

L.

Lanckorona, pow. Wadowicki, 21 Stycznia, 8 Maja, 24 Czerwca, 4 Wrześ. Targi co drugi poniedziałek.

Leżajsk, pow. Łańcucki, 4 Paździer., 6 Grud. Co wtorek i piątek targi tyg.

Limanowa, m. powiat., jarmark co 3ci poniedziałek i 14 Stycz., 4 i 25 Lut., 18 Marca, 8 i 29 Kwiet., 20 Maja, 10 Czerw., 1 i 22 Lip., 12 Sierpnia, 2 i 23 Września, 14 Października, 4 i 25 Listopada, 16 Grudnia.

Lipnica murowana, pow. Bocheński, co trzeci poniedziałek jarmark.

Lisko, miasto powiatowe, co wtorek targ tygodniowy.

Liszki, pow. Krak., ma 12 jarmark., zawsze w pierwszy poniedz. każdego mies.

Lubaczów, pow. Cieszanowski, 21 Marca, 21 Maja, 29 Czerwca, 8 Sierp., 20 Września i 18 Grudnia. Co wtorek i piątek targ tygodniowy.

Lwów, m. stołeczne królestwa Galicyi, ma trzy jarmarki: ś. Jerzego od 4 Maja przez 4 tygodnie, ś. Agneszki od 1 Czerwca przez dwa tygodnie, N. Maryi P. Śnieżnej od 13 Października przez 2 tygodnie, co poniedziałek, środa i piątek targi.

Ł.

Łańcut, m. powiat., 7 Stycz., 2 Lut., 15 Marca, 16 Maja, 13 Czerw., 13 i 26 Lip., 24 Sierp., 10 Paździer., 11 i 30 Listop; w razie przypadającego na te dnie święta, jarmark odkłada się na dzień następny. Co wtorek i piątek targi.

M.

Majdan, m. powiat., co poniedziałek targi na bydło i konie.
Maków, pow. Myślenicki, 27 Sierp., 17 Września i w trzeci wtorek.
Mikołajów, pow. Żydaczowski, 13 Stycznia, 18 Sierpnia i 20 Września. Co wtorek targ tygodniowy.
Myślenice, m. powiatowe, ma cztery jarmarki: w poniedz. po śś. Trzech Królach, we wtorek po Zielonych Świętach, w poniedziałek po ś. Jakóbie, po Bożem Narodzeniu. Co drugi poniedziałek targi.

N.

Niepołomice, pow. Bocheński, 7 Stycz., w poniedziałek po niedzieli zapustnej, po niedzieli Kwietniéj, 8 Maja, w poniedziałek po ś. Trójcy, 24 Czerwca, 26 Lipca, 24 Września, 4 Listopada.
Nadworna, m. powiat., 6 Stycz., (Wedoszcze), 5 Maja, (na Jury), 11 Lipca, (Piotra i Pawła), 13 Paździer. (Pokrowy) Co poniedz. i czwartek targ tyg.
Niżankowice, pow. Przemyski, według starego stylu: 16 Stycznia 1 Marca, 2 Czerwca, 26 Września, 6 Grudnia. Co środę targ tygodniowy.
Nowa Góra, pow. Chrzanowski, w poniedziałek po ś. Agneszcze, Znalezieniu ś. Krzyża, ś. Michale, ś. Tomaszu Apostole.
Nowy Sącz, miasto powiat., co wtorek i piątek targ tygodniowy.
Nowy Targ, miasto powiatowe, jarmarki począwszy od 7 Stycznia co dni 14cie w poniedziałki; co sobota targ tygodniowy.

O.

Oświęcim, pow. Bialski, w każdy pierwszy i drugi czwartek miesiąca jarmark, w razie święta w dzień poprzedni, t. j. we środę. Co czwartek targi tygodniowe, oraz na woły opasowe, stepowe i trzodę chlewną.

P.

Paczołtowice, pow Chrzanowski, ma co drugi wtorek walne jarmarki.
Pilzno, miasto powiatowe, co poniedziałek targ tygodniowy.
Piwniczna, pow. Staro-Sandecki, 2 Stycz., w poniedz. po niedzieli środopostnéj, we wtorek po Zielonych świętach, 25 Lipca i 24 Sierpnia. Co dwa tygodnie we środę po jarmarku Staro-Sądeckim targ.
Podgórze przy Krakowie, ma 12 jarmarków, w czwartą środę każdego miesiąca; w razie święta we środę, jarmark odkłada się na dzień następny. Co wtorek i piątek targi tygodniowe; co niedz. targ na obuwie do g. 9 rano.
Poremba Wielka, powiat Limanowski, w miejscu „Niedźwiedź“ zwanem, odbywają się jarmarki dwutygodniowe co środa.
Przemyśl, m. powiat., według obrządku greckiego 13 Stycz., 6 Kwietnia, 6 Lipca, każdy z tych jarmark. trwa dni 8. Co poniedz. i piątek targ tyg.
Przeworsk, pow. Łańcucki, 2 Stycz., 19 Marca, 1 Maja, 25 Lipca, 3 Paź. 19 Listopada. Co poniedziałek, środę i piątek targi tygodniowe.

R.

Rabka, pow. Myślenicki, co dni 14 w dnie poniedziałkowe targi.
Radomyśl, przy Dembicy, co czwartek targ na konie, bydło i trzodę.
Rohatyn, m. pow., 9 Stycz., 3 Lut., 26 Lip., 1 Paźdz. W środy i piątki targi.

Ropczyce, m. pow., 7 Stycznia, w pierwszy poniedz. po Wstępnej środzie dawny jarmark na konie trwa 5 dni., w poniedz. po Przewodniej niedzieli, po Zielonych świętach we wtorek, 22 Lipca, 14 Września, 28 Października, 9 Grudnia. W poniedziałki i piątki targi tygodniowe.

Rudki, m. powiat., 2 Lipca, 15 Sierpnia i 8 Września.

Rzeszów, m. powiat., 19 Marca 1 dzień, 23 Kwiet. na konie 14 dni, w poniedz. po ś. Trójcy, 22 Lipca po 1 dniu. 21 Wrześ. na konie 14 dni, 2 Listop. i 21 Grudnia po jednym dniu. Co 2 wtorek i piątek targi tygod.

S.

Sądowa Wisznia, pow Mościski, 1 Stycz., w drugi dzień Zielonych Świąt, obrz. gr. kat., 26 Lipca i 27 Września. w każdą środę targ tygodniowy.

Sanok, m. powiatowe, we wtorek przed Zielonemi Świętami, i Poniedziałek przed Bożem Narodzeniem. Co piątek targ tygodniowy.

Skawina, pow Wielicki, 2 Stycznia, 9 Kwietnia, 1 Sierpnia i 4 Października. Co czwartek targ tygodniowy.

Sokal, m. powiat., 18 Stycz., 23 Kwiet., 12 Lipca, 4 Paździer. i 20 Listop; targi główne: w środopoście ruskie, 8 Września, 2 Listopada, 12 i 18 Grudnia. Co piątek targ tygodniowy.

Sokołów, pow. Kolbuszowski, 7 Stycz., 3 Lut., 4 i 26 Marca, 23 Kwietnia, na Zielone Świątki, 30 Czerw., 16 i 25 Lip., 24 Sierp., 14 Wrześ., 18 Paź., 11 Listopada i 9 Grudnia. Co środę targ tygodniowy.

Stanisławów, m. powiat. 15 Lut., 29 Marca, w piątek po Święcie Bożego Ciała, 14 Wrześ. i 4 Grud.; targi roczne: 14 Maja i 6 Sierp.; co czwartek targ tygodniowy.

Staremiasto, m. powiatowe, 12 Marca, 24 Czerwca przez dni 12 na płótno, 10 Września i 12 Grudnia. Co wtorek targ tygodniowy.

Stary Sącz, m. powiat., począwszy od dnia 9 Stycznia b. r. co dwa tygodnie w każdą środę jarmark, w razie przypadającego na ten dzień święta, jarmark odbywa się dnia następnego t. j. we czwartek.

Strzyżów, pow. Rzeszowski, ma 12 jarmarków: w poniedziałek po Trzech Królach 1 dzień, 8 Lutego 3 dni, w poniedziałek zapustny, środopostny, po Wielkiejnocy po 1 dniu, 8 Maja 3 dni, 25 Lipca 1 dzień, 14 Sierp. 3 dni, 8 Września, 21 Października, 6 Listopada po 1 dniu, 25 Listopada 3 dni. Co poniedziałek targ tygodniowy.

Sucha, pow. Żywiecki, co dwa tygodnie we wtorki, jarmarki na konie, bydło, trzodę, owce i t. p., oraz na sprzęty gospodarcze i rolnicze, różne wyroby i artykuły do codziennych potrzeb.

Szczerzec, powiat Lwowski, 2 Stycznia w pierwszy dzień po Zielonych świętach, 20 Lipca i 30 Września. Co czwartek targ tygodniowy.

Szczucin nad Wisłą, powiat Dąbrowski, 6 Lutego, 4 Maja, na śś. Trójcę, 23 Lipca, 15 Października i 4 Grudnia. Co środę targ.

Szczurowa, powiat Brzeski, co trzeci czwartek wielkie targi na bydło i wszelkie produkta.

T.

Tarnopol, m. powiat., 2 Stycz., 14 Lut., w środopoście obrządku grecko-katolickiego, w poniedziałek po Wielkiejnocy obrz. gr. kat., 24 Czerwca, 26 Lipca (główny jarmark na konie), 18 Sierpnia, 26 Września i 20 Listopada. Co środę targ tygodniowy.

Tarnów, m. powiat., w pierwszy poniedziałek w miesiącu Styczniu, 3 Lut., 19 Marca po dni 8; w drugi poniedziałek m. Kwietnia, Maja, Czerwca, przez 1 dzień; 22 Lipca, w drugi poned. m. Sierp., 14 Wrześ. po 8 dni; w drugi poniedziałek m. Października, Listopada i Grudnia po 1 dniu. Co wtorek i piątek targ tygodniowy.

Trembowla, m. powiat., dnia 8 i 16 Lipca. Co wtorek targ tygodniowy.
Tuchów, pow. Tarnowski, co dni 14 w dnie wtorkowe targ., pierwszy. 8 Stycz.

U.

Uście-Solne, pow. Bocheński, 23 Kwiet., 24 Czerw., 24 Sierp. i 1 Paźdz. Co trzy tygodnie w poniedziałki targi na bydło i t. d., w razie święta targ odbywa się w dzień następny, t. j. we wtorek.

W.

Wadowice, m. powiat., w pierwszy czwartek każdego miesiąca, w razie święta w następujący czwartek. Co czwartek targ tygodniowy w razie święta w dniu następnym, t. j. w piątek.
Wieliczka, m. powiat., jarmarki odbywają się co czwarty poniedziałek, w razie przypadającego w tym dniu święta, w następny dzień. Co czwartek targ tygodniowy, w razie święta w dzień następny.
Willamowice, pow. Bialski, w pierwszą środę każdego miesiąca, w razie święta, jarmark odkłada się na drugą środę miesiąca. Targi tygodniowe co środa, w razie święta o dzień wcześniej, t. j. we wtorek.

Z.

Zaleszczyki, miasto powiatowe, 4 Stycznia, 4 Marca, 4 Maja, 10 Lipca 4 Października i 4 Grudnia. Co piątek targ tygodniowy.
Zator, pow. Wadowicki, w dnie poniedziałkowe; w Styczniu po ś. Agneszce, we wstępny tydzień postu, po Kwietniej niedzieli, w Kwietniu po ś. Wojciechu, w Maju przed Zielonemi Świętami, w Czerwcu po ś. Janie Chrzcicielu, w Lipcu po ś. Jakóbie, w Sierpniu po ś. Bartłomieju, we Wrześniu po ś. Mateuszu, w Październiku po niedzieli Różańcowej, w Listopadzie po ś. Marcinie, w Grud. po ś. Łucyi Co poniedziałek targ tygodniowy.
Załoście, m. powiatowe, ma 14 jarmarków: 14 Stycz, 2 Lut., 24 Marca, 12 Kwiet., 12 Maja, 24 Czerw., 14 Lip., 6, 9 i 13 Sierp., 10 Września, 13 Październ., 8 Listop., 4, 14 i 21 Grud. Co poniedziałek i piątek targi.
Zbaraż, m. powiat., po pierwszym tygodniu Wielkiego postu według obrz. gr. kat., 23 Kwiet., 6 Lipca, 13 Września, 30 Października i 18 Grudnia. Co poniedziałek i piątek targi tygodniowe.
Złoczów, m. powiat., 19 Stycz., 1 Lutego, 1 Kwietnia, 7 Maja, 9 Czerwca, 1 Sierpnia, 10 Września i 7 List. Co poniędziałek, środę i piątek targi.
Żydaczów, m. pow., stale 18 Stycznia, 10 Września i 8 Grudnia według nowego kalendarza. Co środę targ tygodniowy.
Żywiec, m. powiat., w Styczniu: w poniedziałek po śś. Trzech Królach, po Nawróceniu ś. Pawła; w Marcu w poniedz. po ś. Macieju; we wtorek przed Wielkanocą; w Maju w poniedziałek po Wniebowstąpieniu Pańskiem, w Lipcu w poniedziałek po śś. Piotrze i Pawle; 24 Sierpnia, we Wrześniu w poniedziałek po ś. Michale, w Listopadzie po ś. Marcinie. Co środę targ tygodniowy, w razie święta w dniu następnym.

Dodatek jarmarków, które nie zostały sprawdzone.

Babice pow. Przemyski 6 Stycznia, 4 Maja, 24 Sierpnia i 29 Września.
Biały kamień, pow. Złoczowski. 2 Stycznia, 2 Lutego, 1 Marca, 2 Kwietnia, 15 Maja, 29 Lipca, 14 Września, 25 Listopada, 6 Grudnia.
Biercza, miasto powiatowe, 2 Stycznia, 29 Czerwca, 4 Października.
Bochorodczany, miasto powiatowe, jarmarki na bydło, podług star. kal. 14 Stycznia. 14 Marca, 7 Lipca, 8 Listopada.
Bojana na Bukowinie. Jarmarki na bydło, podług star. kalend. 8 dnia po Wniebowst. Pań., 27 Czerw., 25 Lipca, 14 Wrześ., 21 Październ., 21 List.
Busk, powiat Kamionka, (podług star. kal.): 7 Stycznia, w poniedz. po niedzieli Zapustnej, (Serkeska), w dzień następujący po ś. Teodorze, we środę w środku świąt Wielkiejnocy, w dzień po Zwiastowaniu P. M., 9 Maja, 13 i 30 Czerwca, 6 Sierpnia 1 i 18 Października, 7 Grudnia
Chodorów, pow. Bóbrczański, 14 Stycz., 5 Maja, 12 Lipca, 12 Paź. przez 2 tyg.
Czchów, powiat Brzeski, jarmarki co trzeci wtorek.
Czerniowce, miasto na Bukowinie, 12 Lipca przez dni 14, 12 Listop. przez 8 d
Czortków, miasto powiat. 2 Lutego, 21 Marca, 12 Maja, 11 Lipca. 27 Sierpnia, 7 Listopada, 20 Grudnia.
Dąbrowa, pow. Dąbrowa, na Zielone św., 14 Lipca, 29 Wrześ. na konie.
Delatyn, powiat Nadworna, 2 jarmarki na wełnę i na owce. Na Wniebo. NMP. obrz. rus. i na św. Michał obrz. rusk.
Dobromil, powiat Birecki, 29 Stycznia star. stylu, w dzień po Wniebowst. obrz. rusk. 11 Czerwca star. stylu, 26 Lipca przez 4 tygodnie, 29 Września przez 2 tygodnie
Dolina, m. pow. 14 Lutego, 12 Maja, 6 Lipca. 1 Sierp., 13 Paź., 21 Grud.
Droginia. pow. Myślenicki, 14 Lutego, 23 Kwietnia i 16 Lipca
Dukla, pow. Krosno, 7 Stycz., 25 Lut., 19 Marca, na Wniebowstąpienie P., na Boże Ciało, 24 Czerw., 22 Lipca, 29 Sierpnia, 21 Listop. i 21 Grud.
Dunajec Czarny, powiat Nowy Targ, jarmark na płótna, w ostatn. poniedz. zapustny, w ponied. w Wielkim tygodniu, w poniedz. po Wniebowzięciu Maryi P., 2 Listopada, w poniedz. ostatniego tygodnia Adwentu.
Dunajów, pow. Przemyślany, 2 Stycz. now. stylu, w poniedz. po przewodniej niedzieli obrz. rusk., 24 Czerwca now. stylu, 18 Październ. star. stylu.
Frysztak, pow. Jasielski, ma w każdy drugi czwartek walne jarmarki na bydło.
Głogów, pow. Rzeszowski, 2 i 21 Stycznia, 24 Lut., 12 Marca, 8 Maja, 24 Czerw., 22 Lipca, 6 Sierp., 9 i 30 Wrześn., 15 Paź., 16 Listop., 6 Grud.
Grodzisko, powiat Łańcucki, 6 Stycznia, 2 Lutego, 3 i 19 Marca, 3 i 20 Maja, 29 Czerwca, 14 Września, 1 Listopada, 4 Grudnia.
Grybów, m. powiat., 21 Stycz., 4 Marca, w poniedz. Środopostny, we wtorek po Wielkiejnocy, 3 Maja, we wtorek po Zielonych Świątkach, w poniedz. po św. Janie Chrz., 26 Lipca, w poniedziałek po św. Wawrzyńcu, w poniedziałek po Narodzeniu Maryi Panny, 21 Września, 17 Grudnia.
Haczów, pow. Brzozowa, 29 Wrześ., 12 Listop., każdej soboty targ tygodn.

Husiatyn, miasto powiatowe, 24 Czerwca, 2 Września.
Jaćmierz, powiat Sanocki, 12 Marca, 8 Maja, 24 Czerwca, każdy trwa przez 3 dni i bywają szczególnie woły tuczne sprzedawane
Jagielnica, powiat Czortkowski, 8 i 28 Stycznia, 14 i 20 Lutego, w środę Środopostną obrz. rusk., 20 Marca, w pierwszy poniedz. po Wielkiejnocy, 6 Kwietnia, 6 Lipca, 30 Października, 13 Listopada, 18 Grudnia.
Janów, powiat Gródecki (podług star. kalend), 2 Stycznia, 17 Maja, 8 Listopada. Każdy trwa po 8 dni.
Jawornik, pow. Rzeszowski, 2 Stycz., 24 Lut., na tydzień przed Wielkanocą, 1 Maja, 24 Czerwca, 21 Września, 28 Października, 30 Listopada.
Jaworów, m. powiatowe, 6 Maja, 1 Sierpnia, 20 Października, 12 Grudnia.
Jedlicze, pow. Krośniański, 25 Lut., 20 Kwiet., 18 Czerw., 9 Sierp., 29 Wrześ.
Kalwarya, pow. Wadowicki, 25 Stycznia, 4 Maja, 17 Sierpnia, 19 Listop.
Kańczuga, powiat Łańcucki, 6 Stycznia, 2 Lutego, 25 Kwietnia, 29 Czerwca, 22 Lipca, 15 Sierpnia, 29 Września, 4 Listopada 4 Grudnia.
Korczyn, pow. Krośniański, 3 Kwiet., 15 Czerwca, 30 Sierpnia, 1 Grudn.
Korolówka pow. Zaleszczyki, 29 Stycz., we środę Środop. obrz. rusk., na Wniebowstąp. obrz. rusk., 24 Czerw., 8 Sierp., 30 Wrześ., 19 List., 18 Grud.
Kossów, miasto powiatowe, podług starego stylu, we czwartek 15 Sierpnia, pierwszego tygodnia w Wielkim poście przez 2 dni, na Wniebowstąpienie, 1 Października przez 2 dni.
Kołaczyce, powiat Jasielski, 1 Maja, 19 Sierpnia. Ma oprócz tego jarmarki co drugi poniedziałek
Krościenko, powiat Nowy-Targ, we wtorek po Zielonych Świątkach, 26 Czerwca, 30 Września, 1 Listopada.
Kułaczkowce, pow. Kołomyjski, 9 Stycz., 15 Lut., 6 Marca, 19 Kwietnia, 24 Maja, 6 Czerwca, 18 i 27 Sierpnia, 6 Września, 12, 21 i 29 Grudnia.
Kuty, powiat Kosowski, 30 Stycznia, 22 Maja, 26 Września, 13 Listopada. Każdy trwa przez 4 dni.
Lanckorona, powiat Wadowicki, w poniedziałek po Trzech Królach, 21 Stycznia, 4 Marca, 7 Maja, we wtorek po Zielonych Świątkach, w poniedziałek po śś. Trójcy, na św. Wojciecha, 24 Czerwca, 25 Lipca.
Lubomierz czyli Lubowa, powiat Limanowa, 2 Stycznia na ś. Grzegorza, 12 Marca, 8 Września
Łącko, powiat Nowy Sądec. Co trzeci poniedziałek, jeżeli na ten dzień nie przypadnie święto.
Łukowice, powiat Limanowski, 3 Lutego, 4 Maja, 15 i 30 Września, 1 Grudnia, po niedzieli *Misericordia.*
Monasterzyska, pow. Buczacki, 8 Stycz., 14 Lutego, w pierwszy i piąty poniedz. po Wielkiejnocy, we wtorek po Zielonych Świątkach, 20 Czerwca, 30 Lipca, 18 Sierpnia, 13 Września, 26 Października, 7 Listop., 18 Grud.
Meketyńce, pow. Kosowski (jarmarki na bydło) 14 Kwiet. 1 i 14 Maja.
Mielec, miasto powiatowe, a to zawsze we czwartek: po 2 Lutego, po śś. Trójcy, po 15 Sierpnia, po 21 Września, po 11 Listopada.
Milówka, powiat Żywiecki, w pierwszy poniedz. każdego miesiąca, gdyby na ten dzień święto przypadło, jarmark odbywa się we wtorek.
Mościska, miasto powiatowe. 25 Lutego, 24 Czerwca główny jarmark na konie, 10 Sierpnia, 1 Listopada główny jarmark na konie. Na tydzień przed temi jarmarkami bywa znaczny handel na płótna i futra.
Muszyna, powiat Nowo Sądec., 2 Stycznia, 3 Lutego, 26 Maja, 22 Lipca, 29 Września, w poniedziałek przed Ofiarowaniem NMP.
Niegowice, powiat Mielecki, 7 Stycznia, 1 Czerwca, 26 Lipca, 21 Paźd.
Niebylec, pow. Rzeszowski, 15 Lutego, 1 Wrześ., 7 Listopada, 2 Grudnia.

Osiek, powiat Jasielski, ma walne jarmarki każdego czwartku na konie, bydło rzeźne i nierogaciznę.

Podbiedź, powiat Wadowicki, 10 Lutego, 27 Kwietnia, 25 Czerwca, 16 Sierpnia, 30 Września, 14 Grudnia.

Podhajce, miasto powiatowe, podług star. kalend. 6 Stycznia, w niedzielę starop., w środopost., w poniedz. po Wielkiejnocy, na Wniebowstąp., 29 Czerwca, 15 Sierpnia, 14 Września, 18 Paźdz., 8 Listopada, 6 Grudnia.

Przemyślany, miasto powiatowe, 1 Stycznia, 14 Lutego, 28 Marca, 29 Maja, 11 Czerwca, 11 Listopada.

Radowce (Radautz) na Bukowinie, 1 Maja, 20 Listopada.

Radymno, pow. Jarosławski, 25 Maja, 20 Sierpnia, 20 Wrześn., 20 Grud.

Rudnik, powiat Nisk, 18 Stycznia, 9 Marca, 5 Kwietnia, 21 Września, 21 Października, 30 Listopada, każdy trwa przez 8 dni.

Rymanów, powiat Sanok, 25 Lipca, 10 Sierpnia, 8 Września, 6 Grudnia, każdy trwa po 5 dni.

Sadogóra na Bukowinie (jarmarki na bydło) 6 Lutego, we czwartek przed niedz. Kwiet., 1 Sierp, 6 Września, 13 Październ, 5 i 28 List, 24 Grud.

Sambor, m pow., 3 Lut., 1 Maja, 21 Wrześ., 30 Listop, każdy po dni 14.

Sędziszów, powiat Rzeszowski, 19 Marca, 23 Kwietnia, na konie 3 Czerwca, 2 Lipca, 11 Września, 2 Listopada, 21 Grudnia.

Skałat, m. powiat, 6 i 10 Stycznia star. kalend., 1 i 23 Kwietnia w pierwszy dzień po Ziel. Świąt. obrz. rusk,, 12 Lipca, 21 Września, 8 Paźdz.

Smorzawa, pow Stryjski (znaczne jarmarki na bydło): w niedz. Staropost, ob. rusk, 31 Maja star. stylu, 24 Czerw, na św Illije ob. rusk, 15 Lipca, 14 Wrześ., w święto Ussiki ob. rusk., 18 Paźdz, 9 Listopada, 2 Grudnia

Śniatyń, miasto powiatowe, podług star. kalend. we środę Środop., we wtorek po Zielonych Świątkach, 25 Czerwca, 20 Lipca, 9 Września.

Sołotwina, pow. Bohorodczany, jarmarki na bydło podług star. kal. 2 Lut. ósmego dnia po Wielkiejn., na Wniebowstą, 20 Lipca, 8 Listop, 6 Grud

Stryj, miasto powiatowe, (podług star. kalend.): w pierw. tygodniu Wielkiego postu w dzień tak zwany Feodorewicza przez 8 dni, w Marcu na ś Mikołaja przez 3 dni, 15 Sierpnia przez 14 dni, 6 Grudnia przez 8 dni, każdego poniedziałku i czwartku targi.

Tarnobrzeg, m. pow., ma 12 jarmarków w ostatni dzień miesiąca.

Trzebinia, powiat Chrzanowski, w pierwszy poniedziałek po Trzech Królach, w poniedz. po niedzieli Białej, na ś. Wojciecha, na św. Stanisława, na św. Piotra i Pawła, w pierwszy poniedz. po św. Jakóbie, na ś. Bartłomieja, na ś Mateusza, w pierwszy poniedziałek po ś. Szymonie i Judzie, w poniedziałek po ś. Katarzynie, 21 Grudnia.

Turka, miasto powiatowe, 11 Stycznia, 7 Kwietnia, 10 Lipca, 25 Sierpnia, 11 Października, każdy trwa 2 dni

Tłumacz, miasto powiatowe, 23 Maja, 6 Grudnia.

Tyśmienica, powiat Tłómacz, (jarmarki na bydło i konie): 24 Marca, 30 Kwietnia, 3 Lipca, 27 Września

Trzciana, powiat Bocheński, w dzień po niedzieli Kwietniej, w dzień św. Małgorzaty, 29 Września i 12 Listopada.

Tyczyn, powiat Rzeszowski, 2 i 25 Stycznia, 26 Marca, 11 Czerwca, 21 Września i 25 Listopada.

Tylicz, powiat Sandecki, 7 Stycznia, w dzień po niedzieli Kwietniej, po Zielonych świątkach, 30 Czerwca, 2 Listopada i 30 Grudnia.

Tymbark, powiat Nowy Sącz, w poniedziałek po Bożem Ciele, 25 Lipca, 9 Września, 11 Października

Ulanów, pow. Nisko, 2 Stycz, 1 Marca, 2 i 23 Kwiet, w dzień Wniebowst. w poniedz po ś. Trójcy, 29 Lipca, 13 Sierp., 29 Wrześ, 11 List., 4 Grud.

Wiśnicz, powiat Bocheński, 6 Stycznia, 2 Listopada, 21 Grudnia.
Wisznicz na Bukowinie 25 Stycz., 30 Kwiet., 5 Lip., 13 Sierp., 20 Wrześ. 6 List.
Wojnicz, powiat Brzeski, co trzeci poniedziałek jarmark.
Zakluczyn, powiat Brzeski, co trzeci poniedziałek jarmark.
Zbyszyce, pow. Nowy Sącz, 20 Stycz., 14 Lut., 13 Marca, 25 Kwiet., 16 Maja, 24 Czer., 26 Lip., 24 Sier., 11 Wrześ., 19 Paź., 23 List., 21 Grud.
Żabno, powiat Dąbrowski, ma sześć jarmarków i targi sławne na nierogaciznę, 25 Stycznia, w poniedziałek po 2 niedzieli Wielkanocnéj, w poniedz. po pierwszéj niedzieli po św. Janie Chrzcicielu, 16 Sierpnia, 18 Paździer. w poniedziałek po 3 niedzieli adwentu, targi co drugi pdniedziałek.
Żmigród, powiat Krośnieński, 2 Lutego w środku postu, 23 Kwietnia, 24 Czerwca, 25 Lipca, 17 Października, 13 Grudnia
Żołynia, pow. Łańcucki, w niedzielę Kwietnią, w dzień ść. Trójcy, 10 Sierp. 21 Grudnia (trwają po dwa dni), zaś na len, przędzę i płótno, 25 Stycznia, 24 Lutego, 11 Maja, 22 Lipca, 8 i 21 Września, 28 Paźdz. i 25 Listop.
Żółkiew, miasto powiatowe, 19 Stycznia, 8 Maja, 30 Czerwca, 13 Sierpnia, 14 Września, 5 Października, 12 Listopada.
Żurów, powiat Żydaczów, 15 Marca jarmark na konie 8 dni i 7 Kwietnia 6 dni, 11 Czerwca 6 dni, 15 Października na konie 8 dni, 6 Listopada przez 6 tygodni.

Poradnik telegraficzny

W przesyłaniu depesz telegraficznych, oprócz zwięzłego i jasnego tychże zredagowania, należy zachować następujące przepisy:

1. Depesza w jakimkolwiek języku ma być czytelnie napisana.

2. Adres osoby, do której depeszę się posyła, dokładnie podać, jakoteż ulicę i numer mieszkania.

3. Jeżeli miejsce siedziby urzędu telegraficznego nie jest w stołecznem lub ważniejszem mieście, oznaczyć kraj, w którym się znajduje; wiele jest bowiem miejscowości jednakiej nazwy, lecz w różnych krajach położonych.

4. Oprócz urzędów telegraficznych z nieustającą służbą, to jest: całodzienną i nocną, i całodzienną od 7 rano do 9 wieczór, są urzęda ze służbą od 9 do 12 rano i od 2 do 7 popołudniu; ważnem jest więc dla oddającego depeszę do wymienionej ostatniej kategoryi urzędu, ażeby oddając popołudniu, wcześnie to uczynił, albowiem oddawszy przed samą 7, a nawet wcześniej, taka depesza pozostać musi do drugiego dnia do godziny 9 rano.

Za każdy telegram w państwie austryackiem pomiędzy dwoma stacyami różnych miejscowości, opłaca się stała taksa . . . . 24 ct.
oprócz tego za każde słowo . . . . 2 „

Za każdy telegram pomiędzy dwoma stacyami jednej miejscowości opłaca się stała taksa . . . . 12 „
oprócz tego za każde słowo . . . . 1 „

Opłata od depesz pojedyńczych o 20 słowach liczy się:

	zł.	c.
Do Algerii i Tunis przez Szwajcaryą, Francyą i Mars. w sr.	3	80
Do Belgii przez Niemcy . .	2	00
„ Korsyki p. Włochy-Liworno	2	60
„ Danii przez Niemcy . . .	2	20
„ Francyi p. Szwajc. lub Niemcy	2	60
„ Gibraltaru przez Szwajc. Francyę, Hiszpanię i San Roque	4	20
„ Grecyi (stały ląd), p. Turcyę	2	80
„ „ (wyspy), Corfu . .	3	60
„ „ Syra p. Turcyę . .	4	00
„ Wysp: Ithaka, Cefalonia, Zanta, Spezzia, St. Maure, Hydra, przez Turcyę	3	40
„ Tinos, Hythnos, Andros p. Turcyę	3	60
„ Londynu przez Niemcy . .	3	20
„ innych stacyj w Anglii przez Niemcy	3	60
„ Helgoland	2	80
„ Włoch, Lombardyi i Wenecyi	1	20
„ innych miejscowości . . .	1	60
„ Lichtenstein obowiązuje ta sama taryfa co w Austryi.		
„ Luxemburgu przez Niemcy	1	80
Do Malty przez Włochy . .	3	60
„ Monako	2	50
„ Czarnogóry	1	00
„ Niederlanoów p. Niemcy .	1	80
„ Norwegii p. Niemcy, Danią albo Szwecyą	3	00
„ Persyi p. Rosyę i Dioulfę, w srebrze	8	00
„ Portugalii przez Szwajcaryą, Francyę lub Hiszpanię . .	4	00
„ Rumunii	1	20
„ Rosyi: do europejskich stacyj aż do granicy	3	20
„ Rosyi: do Kaukazu (w srebrze)	4	80
„ Rosyi: do Syberyi I Region (w srebrze)	9	20
„ Rosyi: do Syberyi II Region (w srebrze)	15	20
„ Szwecyi przez Niemcy . .	2	80
„ Szwajcaryi	1	20
„ Serbii z austryackich stacyj	1	00
„ Serbii z węgierskich stacyj		80
„ Hiszpanii przez Włochy, albo Szwajcaryę i Francyę . .	3	60
„ Turcyi europejskiej . . .	2	80
„ Turcyi azyatyc. (w srebrze)	4	80

OGÓLNE PRZEPISY POCZTOWE

z podaniem wszelkich zmian zaszłych do 1 września 1878.

Taryfa opłaty listów.

Do	Należytość za opłatę							Należyt. rekom.	Za recep. zwrot	Należ. ekspres.	Za nieopłacone listy za każde	centów
	listy		kor. kar.	druki		próbki						
	za każde	cnt.	cnt.	za każde	cnt.	za każde	cnt.					
Belgii	15 gr.	10	5	50 gr.	3	50 gr.	3	10	10	15	15 gr.	20
Danii i Islandyi .	„	10	5	„	3	50 „	3	10	10	15	15 „	20
Niemiec z Alzacyą i Lotaryngią, Helgoland i Luxemburg	do 15 gr. nad 15 —250	5 10	2	do 50 g. „ 250 „ „ 500 „ „ 1 kil.	2 5 10 15	bez różnicy do 250 gr.	5	10	10	15	do 15 „ do 250 gr.	10 15
Francyi z Algierem	15 gr.	10	5	50 gr.	3	50 „	3	21	—	—	15 „	20
Gibraltar p. Niemcy	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	—	15 „	20
Grecyi i wysp Jońskich: Corfu, Cefalonia, Zante . .	15 gr.	10	5	50 gr	3	50 gr.	3	10	10	—	15 gr.	20
Wielkiej Brytanii i Irlandyi	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	—	15 „	20
Włoch.	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	—	15 „	20
Montenegro . . .	15 „	7	4	50 „	2	50 „	2	10	10	15	15 „	14
Niderlandyi . . .	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	15	15 „	20
Norwegii	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	—	15 „	20
Portugalii	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	—	15 „	20
Rumunii (Mołdawii i Wołoszczyzny) .	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	15	15 „	20
Rosyi z Polską . .	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	—	15 „	20
Szwajcaryi . . .	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	15	15 „	20
Serbii z (Węgier) . Serbii z (Austryi .	15 „	5 7	2 4	50 „ 50 „	2	50 „ 50 „	2	10	10	15	15 „	10 14
Hiszpanii	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	—	15 „	20
Turcyi europ. przez Tryest, Belgrad, Orsowę	15 „	10	5	50 „	3	50 „	3	10	10	—	15 „	20

Do wszystkich tych krajów mogą być listy, korespondencyjne kartki, druki, próbki towarów rekomendowanę. Do Francyi zaś tylko listy i kartki kore spondencyjne.

Adresy. Wszystkie listy powinny być opatrzone jak najdokładniejszym adresem, mianowicie: imię i nazwisko, miejsce, ostatnią pocztę — do większych zaś miast ulicę i Nr. domu. Na listach wysyłanych za granicę, dodać należy prowincyę. Napisu *franco* skrobać, odmieniać i przekreślać nie wolno.

Listy zwyczajne. Pod formą listu nie wolno wysyłać cięższej paczki nad 15 łutów celnych. (250 gr.).

Za listy, które w miejscu doręczone bywają opłaca się: do 15 gr. 3 cnt. od 15 do 250 gr. 6 cnt. Zaś nieopłacone odbiorca opłaca 6 cent. do 15 gr.; 9 centów do 250 gr.

Listy post. rest. mogą zalegać przy urzędach pocztowych przez 3 mies. adresowane mogą być nietylko pod imieniem i nazwiskiem, lecz także pod rozmaitemi znakami, cyframi, literami i t. d., natenczas adresant powinien się sam zgłosić po odbiór tychże, jednakowoż listy pod znakami, literami, liczbami *rekomendowane* być nie mogą.

Karty korespondencyjne po 2 cnt mogą być przesyłane do wszystkich krajów monarchii austryackiej, Prus i Niemiec — karty te można wysyłać za granicę z dolepieniem odpowiedniej należytości. (Patrz taryfę opłat od listów do zagranicznych krajów). Karty korespondencyjne mogą być rekomendowane jak inne listy za opłatą 10 c. za rekomendacyą lub przylepieniem marki 10 centowej.

Jeżeli oddawca po upływie pewnego czasu nie otrzymał odpowiedzi, natenczas ma prawo przy urzędzie oddawczym zrobić zapytanie (reklamacyę) za opłatą 10 c. Jeżeli zaś był dołączony recepis zwrotny, natenczas reklamacya nie podlega żadnéj opłacie; jeżeli pokaże się, że list zaginął, wtenczas ma prawo żądać wynagrodzenia 20 złr.

Na listach rekomendowanych nie można kłaść żadnej wartości, za granicę muszą być pieczętowane jedną lub dwoma pieczątkami — w kraju zaś mogą być tylko zalepiane. Listy rekomendowane do Prus i Niemiec mogą być posyłane na koszt adresanta. Przy listach rekomendowanych zaleca się także na odwrotnej stronie listu, podać imię i nazwisko oddawcy— (w razie jeżeli taki list zwrócony zostanie, by mógł być oddawcy doręczonym).

Marki i koperty. Marki pocztowe znajdują się po 2, 3, 5, 10, 15, 25 i 50 centów. Przylepiać je należy na górnym krańcu listu, przy prawym narożniku. Koperty są po $3^1/_2$, $5^1/_2$, $10^1/_2$, $15^1/_2$, i $25^1/_2$ centów. Koperta zepsuta, lecz nieprzestęplowana, może być wymienioną w każdym urzędzie pocztowym za dopłatą 1 centa. Wyrzynane marki stęplowe i marki z kopert i przylepiane na listach lub frachtach, nie mają żadnego znaczenia i wartości.

Za listy wysyłane z Galicyi, Bukowiny i dawnego obwodu Cieszyńskiego na Szląsk, do Radziwiłłowa ruskiego, Husiatyna, Nowosielicy, Granicy, Michałowic, Tarnogrodu i Tomaszowa, płaci się od 15 gr. 10 centów, niefrankowane 20 centów.

Listy pilne. Jeżeli oddawca życzy sobie, ażeby list natychmiast po odejściu do miejsca przeznaczenia był doręczonym, winien dopisać na kopercie po lewej stronie u dołu *„doręczyć zaraz przez umyślnego posłańca"* (expressa). Za to dopłaca się 15 centów, jeśli adresant mieszka w miejscu, gdzie się znajduje urząd pocztowy. Za każdą milę odległości od urzędu pocztowego płaci się posłańcowi 50 centów, zawsze jednak adresant jest odpowiedzialny za uiszczenie przypadającej kwoty. Na kopercie można i godzinę oznaczyć, o której list musi być koniecznie wręczony. — Należytość uiszcza się przylepieniem marek odpowiedniej wartości, a zaś przy pieniężnych gotówką 20 ct., powyżej do 75 złr. 30 ct. Kwoty te za granicą będą w markach pruskich lub frankach, u nas zaś monetą austr. obliczone i wypłacane podług dziennego kursu.

GENEALOGIA DOMU PANUJĄCEGO.

Franciszek Józef I. (Karol) cesarz austryacki, król węgierski, czeski itd. ur. 18 Sierpnia 1830, panuje od 2 grudnia 1848, koronowany jako król węgierski w Budzie 8 Czerwca 1867, zaślubiony 24 Kwietnia 1854 r., z

Cesarzową *Elżbietą* (Eugenją, Amalją), córką księcia bawarskiego Maksa, ur. 24 Grud. 1837.

Dzieci: 1. Arcyksiężniczka *Gizela* (Ludwika Marja) ur. 12 lipca 1856, zaślubiona 20 kwiet. 1873 z Leopoldem ks. bawarskim.

2. Arcyksiążę *Rudolf* (Franciszek Karol Józef), następca tronu austrjackiego itd., pułkownik i kapitan linjowego okrętu, urodzony 21 Sierpnia 1858.

3. Arcyksiężniczka *Marja Walerja* ur. 22 kwietnia 1868.

Bracia N. Pana:

1. Arcyksiążę *Karol Ludwik* c. k. felm. por. ur. 30 lipca 1833, zaślubiony po raz trzeci z

Marją Teresą, księżniczką portugalską, ur. 24 sierpnia 1855.

Dzieci z drugiego małżeństwa: a) arcyksiążę Franciszek Ferdynand, ur. 18 grudnia 1863, b) arcyks. Otto Franciszek Józef, ur. 21 kwietnia 1865, c) arcyks. Ferdynand Karol, ur. 27 grudnia 1868, d) arcyks. Małgorzata Zofja, ur. 13 maja 1870.

Dziecię z trzeciego małżeństwa arcyks. Marja Anuncjata ur. 31 lipca 1876.

2. Arcyksiążę Ludwik Wiktor c. k. jen. major, urodzony 15 maja 1842.

Wdowy po stryjach N. Pana:

1. Cesarzowa *Marja Anna*, księżniczka sardyńska, ur. 19 września 1803, wdowa po zm. 29 czer. 1875 r. ces. Ferdynandzie I.

2. Arcyks. *Marja Klementyna*, ur. 1 marca 1798, wdowa po Leopoldzie księciu Salerno, zm. 10 marca 1851.

Potomstwo synów cesarza Leopolda I
(zm. 1 marca 1872):

I. Po arcyks. Ferdynadzie, w. ks. toskańskim, zm. 18 czerwca 1824, z drugiego małżeństwa jego syna arcyks. Leopolda II. w. ks. toskańskiego zm. 29 stycz. 1870, z

Arcyks. Marją Antonją, ks. sycylijską, ur. 19 grud. 1814.

Dzieci: 1) arcyks. Marja Izabella ur. 21 maja 1834, zaślubiona 10 kwietnia 1850 z Don Francesco di Paolo ks. Obojga Sycylji;

2) arcyksiążę Ferdynand IV, w ks. toskański, c. k. jenerał-major, ur. 10 czerwca 1835, zaślubiony 11 stycznia 1868 z Alicją, ks. parmeńską ur. 27 grudnia 1849.

Dzieci tegoż: z pierwszego małżeństwa: arcyks. Marja Antonja, ur. 10 stycznia 1858; z drugiego małżeństwa: a) arcyks. Leopold Ferdynand, ur. 2 grudnia 1868; b) arcyks. Ludwika Antonina, ur. 2 września 1870; c) arcyks. Józef Ferdynand, ur. 24 maja 1872; d) arcyks. Piotr Ferdynand, ur 12 maja 1874; e) arcyks. Henryk Ferdynand, ur. 13 lutego 1878.

3) arcyksiążę Karol Salvator, c. k. jenerał-major, ur. 13 lutego 1839, zaślubiony 19 września 1861 z

Marją Immakulatą ks. sycylijską, ur. 14 kwietnia 1844.

Dzieci tegoż: a) arcyks. Marja Teresa, ur. 18 września 1862; b) arcyks. Leopold Salvator, c. k. porucznik, ur. 15 październ. 1863; c) arcyksiążę Franciszek Salvator ur. 21 sierpnia 1866; d) arcyks. Karolina Marja, ur. 5 września 1869; e) arcyks. Albrecht Salvator ur. 22 listopada 1871; f) arcyks. Marja Antonina ur. 18 kwietnia 1874.

4) Arcyks. Marja Ludwika, ur. 31 października 1845, zaślubiona 31 maja 1865, za ks. Karola Ysenburg-Birstein.

5) Arcyks. Ludwik Salvator c. k. pułkownik, ur. 4 sierpnia 1847.

6) Arcyks. Jan Nepomucen, c. k jenerał-major, ur. 25 listopada 1852.

II. Po arcyks. Karolu zm. 30 kwietnia 1847.

Dzieci: 1) Arcyks. Albrecht c. k. feldmarszałek i jenerał inspektor armji ur. 3 sierpnia 1817

Córka tegoż: Arcyks. Marja Teresa, ur 15 lipca 1845, zaślubiona 18 stycznia 1865 z ks. Filipem Wirtemberskim.

2) Arcyks. Karol Ferdynand c. k. jenerał jazdy, ur. 29 lipca 1818, um. 20 listopada 1874, wdowa po nim:

Arcyks. Elżbieta, córka arcyks. Józefa Palatyna, ur. 17 stycznia 1831, zaślubiona 18 kwietnia 1854.

Dzieci tychże: a) Arcyks. Fryderyk, c. k major, ur. 4 czerwca 1856, b) Arcyks. Marja Krystyna, ur. 21 lipca 1858, c) Arcyks. Karol Stefan c. k. porucznik, ur. 5 września 1860, d) Arcyks. Eugenjusz Ferdynand c. k porucznik, ur. 21 maja 1863.

3) Arcyks. Marja Karolina, ur. 10 września 1825, zaśl. 21 lutego 1852 z arcyks. Rajnerem

4) Arcyks. Wilhelm c. k. feldzeigmeister, jenerał inspektor artylerji i wielki mistrz niemieckiego zakonu, ur. 21 kwietnia 1827.

III. Po arcyksięciu Józefie, zm. 13 stycznia 1847

Dzieci: Arcyks. Elżbieta ur. 17 stycznia 1831, zaśl. powtórnie 18 kwietnia 1854 z arcyks Karolem Ferdynandem.

Jéj dzieci z pierwszego małżeństwa z arcyks. Ferdynandem d'Este: a) Arcyks. Marja Teresa, ur. 5 lipca 1849, zaśl. 20 lutego 1868 z ks. Ludwikiem Bawarskim, b) arcyks. Józef c. k. jenerał kawalerji i nadkomendant kr. węg. obrony krajowéj. ur. 2 marca 1833, zaśl 12 maja 1864 z Marją Klotyldą ks. Sachsen-Coburg-Gotha ur. 8 lipca 1846. Dzieci tychże: Arcyks. Marja Dorota ur. 14 czerwca 1868, arcyks. Małgorzata ur. 6 lipca 1870, arcyks. Józef ur. 9 sierpnia 1872, arcyks. Władysław Filip ur. 16 lipca 1875.

c) Arcyks. Marja Henryka, ur 23 sierpnia 1836, zaśl. 22 sierpnia 1853 z Leopoldem II królem belgów.

IV. Po arcyks. Rajnerze zmarłym 16 stycznia 1853.

Dzieci: 1) Arcyks. Leopold, c. k. jenerał jazdy, i jenerał inspektor inżynierji ur. 6 czerwca 1823.

2) Arcyks. Ernest, c k. jen kawalerji, ur. 8 sierp. 1824.

3) Arcyks. Zygmunt c. k. fedlm. por. ur. 7 stycznia 1826.

4) Arcyks. Rajner. c. k. fzgm. i nadkomendant obrony kraj. ur. 11 stycznia 1827, zaślubioy z arcyks. Marją Karoliną (patrz wyżéj).

5) Arcyks Henryk c. k. fdmpor., ur. 9 maja 1828, zaśl. 4 lutego 1868 z Leopoldyną Hofmann, panią von Waldeck, ur. 29 listopada 1842.

Potomstwo arcyks. Franciszka IV modeńskiego,

(zm. 21 stycznia 1846).

1) Arcyks. Marja Teresa, ur. 14 lipca 1817 zaśl. 16 listop. 1846 z Henrykiem hr. Chambord.

2) Arcyks. Franciszek V ks. modeński, c. k fmp., urodz. 1 czerwca 1819, zm. 20 list. 1875. Wdowa po nim Adelgunda ks. bawarska, ur. 19 marca 1823, zaśl. 30 marca 1842.

3) Arcyks. Marja Beatryxa, ur. 13 listopada 1824, zaśl. 6 lutego 1847 z don Juanem Carlosem Burbon.

Ustawa z dnia 8 Marca 1876, Nr. 26 dz. u. p.

SKALA I

na weksle.

		zł.	c.
Do sumy	75	—	5
nad 75 zł. do	150	—	10
„ 150 „ „	300	—	20
„ 300 „ „	450	—	30
„ 450 „ „	600	—	40
„ 600 „ „	750	—	50
„ 750 „ „	900	—	60
„ 900 „ „	1050	—	70
„ 1050 „ „	1200	—	80
„ 1200 „ „	1350	—	90
„ 1350 „ „	1500	1	—
„ 1500 „ „	3000	2	—
„ 3000 „ „	4500	3	—
„ 4500 „ „	6000	4	—
„ 6000 „ „	7500	5	—
„ 7500 „ „	9000	6	—
„ 9000 „ „	10500	7	—
„ 10500 „ „	12000	8	—
„ 12000 „ „	13500	9	—
„ 13500 „ „	15000	10	—

i tak dalej za każde 1500 złr. o 1 złr. więcéj, przyczem resztę nieprzenoszącą 1500 złr. jako pełną przyjąć należy.

SKALA II na dokumenta.

		zł.	c.
do	20 zł.	—	7
nad 20 zł. „	40 „	—	13
„ 40 „ „	60 „	—	19
„ 60 „ „	100 „	—	32
„ 100 „ „	200 „	—	63
„ 200 „ „	300 „	—	94
„ 300 „ „	400 „	1	25
„ 400 „ „	800 „	2	50
„ 800 „ „	1200 „	3	75
„ 1200 „ „	1600 „	5	—
nad 1600 zł. do	2000 zł.	6	25
„ 2000 „ „	2400 „	7	50
„ 2400 „ „	3200 „	10	—
„ 3200 „ „	4000 „	12	50
„ 4000 „ „	4800 „	15	—
„ 4800 „ „	5600 „	17	50
„ 5600 „ „	6400 „	20	—
„ 6400 „ „	7200 „	22	50
„ 7200 „ „	8000 „	25	—

Nad 8000 złr. od każdych 400 złr. opłaca się nadwyżki po 1 złr. 25 ct., ilość niedochodząca 400 złr. uważana jest za całkowitą.

§. 19. Pozycyą taryfy 83 B. 2 ustawy z dnia 13 Grudnia 1862 i §. 10 ustawy z d. 29 Lutego 1864, ustanowiona wysokość opłaty od rachunków (kosztów, wykazów itp.) na 1 ct. i 5 ct., o tyle zmieniona zostaje, iż rachunki do 10 złr. włącznie są bezwarunkowo (§. 12 ustawy z 9 Lutego 1850 Nr. 50 dz. u. p.) wolne od opłaty; następnie, że od rachunków, wystawionych na mniejszą sumę niż 50 złr., 1 ct. od każdego arkusza; zaś na sumę przenoszącą 50 złr., 5 ct. od arkusza opłacać należy.

Pod rachunkami (kosztami, notami, wykazami itp.) rozumieć należy wszelkie pisma, bez względu, czy one zawierają zapłatę, wystawiane przez kupców lub przemysłowców na przedmioty ich handlu lub przemysłu, z powodu interesów wynikłych z ich zatrudnienia, z których to interesów powstała im pretensya do kupców lub przemysłowców, albo do innych osób.

Obowiązek uiszczenia téj stałéj opłaty zachodzi i wtenczas, jeżeli rachunki tego rodzaju wpisane są w treść korespondencyj kupieckich (§. 9 ustawy z 22 Lutego 1864), lub jeżeli do nich dołączane są jako dodatek, załącznik itp.

Aby zaszedł obowiązek uiszczenia opłaty, nie potrzeba podpisu wystawcy, lecz wystarczy, jeżeli z rachunku takiego przez znak wydrukowany, stampilię itp., poznać można zakład lub osobę, w któréj interesie wystawienie nastąpiło.

Z tego wypływa, iż ulegają także opłacie rachunki wystawione w interesie osób utrzymujących hotele, domy zajezdne i t. p.

Odpisy takich rachunków ulegają téj saméj opłacie co i oryginały.

SKALA III

na odsetki.

		zł.	c.
Do	10 zł.	—	7
nad 10 zł. „	20 „	—	13
„ 20 „ „	30 „	—	19
„ 30 „ „	50 „	—	32
„ 50 „ „	100 „	—	63
„ 100 „ „	150 „	—	94
„ 150 „ „	200 „	1	25
„ 200 „ „	400 „	2	50
„ 400 „ „	600 „	3	75
„ 600 „ „	800 „	5	—
„ 800 „ „	1000 „	6	25
„ 1000 „ „	1200 „	7	50
„ 1200 „ „	1600 „	10	—
„ 1600 „ „	2000 „	12	50
„ 2000 „ „	2400 „	15	—
„ 2400 „ „	2800 „	17	50
„ 2800 „ „	3200 „	20	—
„ 3200 „ „	3600 „	22	50
„ 3600 „ „	4000 „	25	—

Nad 4000 złr. od każdych 200 złr. opłacaną być ma należytość wraz z nadzwyczajnym dodatkiem po 1 złr. 25 ct., przyczem sumy niżéj 200 złr. uważają się jako pełne.

Wykaz ciągnień losów loteryjnych Państwa Austryackiego w r. 1880.

Dzień i miesiąc ciągnienia	Nr ciąg.	NAZWISKO LOSU	Wartość nominal. Losu	TRAFNE najwyż.	TRAFNE najniż.
2 Stycznia	49	4% Losy państwa z r. 1854 Serye	$26^{2}/_{5}$	—	—
2 „	31	Como-Rentenscheine	$14/_{7}$	21.000	$14/_{7}$
2 „	19	Losy uregulowania Dunaju . . .	100	100.000	100
2 „	19	4% Losy miasta Tryestu . . .	50	10.000	50
2 „	83	Losy kredytowe	100	200.000	200
2 „	19	Losy miasta Wiednia	100	200 000	130
2 „	20	Losy miasta Krakowa	20	35 000	30
3 „	21	Losy miasta Insbruka	20	25.000	30
5 „	20	Losy miasta Salzburga	20	20 000	30
15 „	53	Losy księcia Salm	42	42.000	63
1 Lutego	38	5% Losy państwa z r. 1860 Serye	500	—	—
15 „	26	Losy miasta Stanisławowa . . .	20	8.000	25
1 Marca	70	Losy państwa z r. 1864	100	200.000	200
1 Kwietn.	49	4% Losy państwa z r. 1854 Numera	$26^{2}/_{5}$	105.000	315
1 „	84	Losy kredytowe	100	200.000	200
1 „	30	Losy zakładowe Rudolfa . . .	10	20 000	12
1 „	20	Losy miasta Wiednia	100	200.000	130
15 „	34	Losy prem. węgierskie	100	100.000	132
1 Maja	38	5% Losy państwa z r. 1860 Nra	500	300 000	600
1 „	37	Losy hr. Keglevicha	$10/_{5}$	10 500	$10/_{5}$
1 Czerwca	71	Losy państwa z r. 1864	100	200.000	200
1 „	20	4½% Losy miasta Tryestu . .	105	21.000	105
15 „	26	Losy miasta Budy	40	20.000	60
1 Lipca	50	4% Losy państwa z r. 1854 Serye	$26^{2}/_{5}$	—	—
1 „	85	Losy kredytowe	100	200 000	200
1 „	25	Losy żeglugi parowej na Dunaju	105	52 500	105
1 „	21	Losy miasta Wiednia	100	200.000	130
2 „	21	Losy krakowskie	20	15.000	30
3 „	22	Losy miasta Insbruka	20	10 000	30
5 „	21	Losy miasta Salzburga	20	15.000	30
15 „	54	Losy księcia Salm	42	21.000	63
15 „	61	Losy hrabiego Waldsteina . . .	21	21.000	$31/_{5}$
30 „	53	Losy księcia Clary	42	26.250	63
1 Sierpnia	39	5% Losy państwa z r. 1860 Serye	500	—	—
16 „	35	Losy prem węgierskie	100	200.000	136
16 „	27	Losy miasta Stanisławowa . . .	20	10.000	25
2 Wrześn.	72	Losy państwa z r. 1864 . . .	100	200.000	200
16 „	34	Losy księcia Palffy	42	42.000	63
1 Paźdz.	51	4% Losy państwa z r. 1854 Nra	$26^{2}/_{5}$	42 000	315
1 „	86	Losy kredytowe	100	200.000	200
1 „	31	Losy zakładowe Rudolfa . . .	10	15.000	12
1 „	22	Losy miasta Wiednia	100	200.000	130
2 Listop.	40	5% Losy państwa z r. 1860 Nra	500	300.000	600
2 Grudnia	73	Losy państwa z r. 1864 . . .	100	200.000	200
2 „	43	Losy księcia Windischgrätza . .	21	21.000	$37/_{8}$
2 „	37	Losy państwa z r. 1839 Serye .	$26^{2}/_{5}$	—	—
16 „	36	Losy prem. węgierskie . . .	100	150.000	136

POCIĄGI NA KOLEJACH ŻELAZNYCH W ZWIĄZKU Z KRAKOWEM.

Odchodzą z Krakowa:

Do Lwowa

	osobowy	pospieszny	mięszany
Odjazd z Krakowa:	10.48 rano	9.13 w.	10.50 w.
Przyjazd do Lwowa:	9.7 wiecz.	5.20 rano	11 rano

Do Wieliczki.

Odjazd z Krakowa: 11.5 w południe.
Przyjazd do Wieliczki: 11.44 po południu.

Do Niepołomic:

we wtorek, czwartek i sobotę z *Wieliczki:*
Odjazd z Wieliczki: o godz. 1 min. 19 po południu
Przyjazd do Niepołomic: o godz. 2 min. 9 po poł.

Do Wiednia.

Odjazd z Krakowa:

osobowy	pospieszny	mięszany	osobowy
5.40 r.	6.55 r.	9.30 r., 5.30 w. i 7.50 r.	3 popoł.

Przyjazd do Wiednia:

osobowy	pospieszny	mięszany	osobowy
7.13 w.	4.19 pop.	4.5 r. i 12.13 pop.	5.16 r. i 7.11 r.

Do Prus

Każdym pociągiem idącym do Wiednia można jechać do Prus, najlepiej jednak jechać osobowym rano o godzinie 5 minut 40, mającym w Oświęcimie połączenie z pociągami pruskiemi. Tym pociągiem jadąc do Berlina, przyjeżdża się do Wrocławia o g. 2.24 popoł., a po 1 godzinnym przestanku dalej; jadąc zaś z Krakowa pospiesznym, przyjeżdża się do Wrocławia po 4 i zatrzymuje się do 9.19 wiecz., o której dopiero pospieszny do Berlina odchodzi. Jadąc do Wrocławia o godzinie 3 popoł., trzeba w Gliwicach lub Mysłowicach zanocować, bo dopiero rano idzie z Mysłowic pociąg pospieszny do Wrocławia i Berlina.

Do Warszawy

O godz. 7.50 odchodzi pociąg I, II i III klasa. Jadąc wiedeńskim osobowym pociągiem o godz. 6.30 popoł., jedzie się do Trzebini (I, II i III kl.), z Trzebini zaś idzie pospieszny pociąg wprost do Warszawy, ale tylko I i II klasa.

Przychodzą do Krakowa:

Ze Lwowa

	osobowy	mięszany	pospieszny
Odjazd ze Lwowa:	4.53 r.	4.59 wiecz.	11.23 wiecz.
Przyj. do Krakowa:	2.38 p.	5.10 rano	6.48 rano.

Z Wieliczki.

Odjazd z Wieliczki: o godzinie 7.30 popołudniu.
Przyjazd do Krakowa: o godzinie 8.4 popołudniu.

Z Niepołomic

do *Wieliczki* we wtorek, środę i sobotę.
Odjazd z Niepołomic: o godz. 3 min. 9 po południ.
Przyjazd do Wieliczki: o godz. 4 min. 4 po południ

Z Wiednia

	osobowy	pospieszny	mieszany	osobow
Odjazd z Wiednia:	8 rano	11.5 rano	5 wiecz.	8.30 w
Przyjazd do Krak.:	9.40 w.	8.30 w.	11.5 pp.	9.45 r

Z Prus.

o godz. 2 m. 25 po poł. i o godz. 5 m. 45 w. mieszany

Z Warszawy.

o godz. 10 m. 15 w. osobowy, o godz. 6 rano mieszany

UWAGA. Godziny przybycia i odjazdu pociągów na kolei gali obliczane według zegaru peszteńskiego (różnica od krakowskieg o 4 min.); zaś na kolei ces. Ferdynanda według zegaru prag skiego, o 12 minut później od krakowskiego.

Oprócz niniejszego kalendarza
wyszły następujące kalendarze na rok 1880
nakładu A. NOWOLECKIEGO.

Illustrowany powszechny, na uczczenie 50-letniego jubileuszu Józefa Majera, Prezesa Akademii Umiejętności, z biografią Jego. Rok 12 wydania. Cena 65 cent.

Illustrowany krakowski domowy i gospodarski. Cena 45 c.

Ścienny duży, z portretem Jubilata (J. Majera), drukowany dwoma kolorami. Cena 25 ct. Naklejony na tekturkę 50 ct.

Ścienny, biórkowy mały (drukowany dwoma kolorami), rok 7-my wydania. Cena 24 cent.

Pugilaresowy z portretem J. Majera (drukowany dwoma kolorami). Cena 25 cnt. W ozdobnej litografowanej okładce z widokami: odrestaurowanych Sukiennic, Zamku i Kopca, brzegi złocone. Cena 35 cent.

Kieszonkowy mały (dwoma kolorami drukowany). Cena 18 c. Oprawiony w skórkę i jedwab 40 cent.

Biorącym na tuziny, za gotówkę powyższe kalendarze, odstępuje się znaczny rabat. Nierozprzedane zaś a zwrócone do dnia 1 Września, wymienione zostaną na rok następny.

W wydawnictwie kalendarzy

nabyć można dzieła, wydane w roku bieżącym w Krakowie, a mianowicie:

Wykaz ulic, placów, kościołów i domów miasta Krakowa, jego przedmieść i miasta Podgórza, z kroniką tychże. Cena egzemplarza 1 złr. 50 cent.

Pół wieku pracy J. I. Kraszewskiego, wraz z bibliografią wydanych i niewydanych prac Jego, przez A. Nowoleckiego i Wł. Sabowskiego; z portretem fotodrukowym, na welinowym papierze. Cena 1 złr. 25 cent. Toż samo dziełko w streszczeniu, z portretem, 50 cent.

Żywoty świętych niewiast polskich z 12-ma obrazkami w tekście, na dobrym papierze. Cena 20 cent. Toż samo na zwyczajnym papierze, 15 cent.